

לקראת שבת מלכתא

פ"ת	צפת	ב"ש	אלעד	ב. שמש	אשדוד	חיפה	מודיעין	בני ברק	ירושלים	עיר
17:55	18:07	18:16	18:05	17:58	18:14	18:07	18:17	18:15	17:58	כניסת שבת
19:10	19:08	19:10	19:10	19:08	19:11	19:10	19:09	19:10	19:08	יציאת שבת
19:46	19:48	19:49	19:45	19:49	19:47	19:48	19:47	19:47	19:49	ר"ת

להצטרפות לרשימת התפוצה שלחו מייל ל - Dirshu@dirshu.co.il

יום חמישי י"ט אלול תשע"ו | פניני פרשת השבוע פרשת כי תבא | תקציר שבועי ה'דף היומי בהלכה'

בכיו של יהודי בכותל המערבי גרם לרב אלימלך פירר להתרגש מאד...

למחרת, אחד המתפללים הקבועים בבית הכנסת הביא גם הוא מזונות ולחיים וחילק לאנשים לאחר התפילה, באומרו שבה מודה לה' על הנס הגדול שקרה לו בדרך הילוכו ברחוב

אותו כמה מטרים, וברוך ה' ניצל בנס ונשאר שלם בגופו, ומודה להקב"ה על חסדו איתו.

למחרת, אחד המתפללים הקבועים בבית הכנסת הביא גם הוא מזונות ולחיים וחילק לאנשים לאחר התפילה, באומרו שבה מודה הוא לה' על הנס הגדול שקרה לו בדרך הילוכו ברחוב. התפלאו המתפללים על הניסים שקרו יום אחרי יום למתפללי בית הכנסת, ונתקצבו ובאו אליו לשמוע איזה נס קרה עמו, הלה הפתיע אותם ואמר להם: "הלכתי בדרך עברתי את הכביש, ולא קרה עימי כלום! איזה נס גדול!".

מעשה נוסף מרגש ונפלא ארע בכותל המערבי בירושלים: פעם הגיע איש החסד הגדול הרב אלימלך פירר, עם נדיב גדול לכותל המערבי לתפילה, בעודם עומדים ומדברים, הם רואים שליח אבני הכותל עומד יהודי ובוכה בדמעות שלישי, מאגר של דמעות התאסף מתחת רגליו, והיה נראה שיהודי זה אינו מצליח להרגע מבכיו. גברו רחמייה עליו, ונדברו ביניהם כיצד אפשר לעזור ליהודי מסכן ואומלל זה, שמסתמא יש לו קרוב משפחה חולה מסוכן, או שהוא צריך לחתן ילדיו והוא ניצב בפני שוקת שבורה מבלי לדעת כיצד לחתנם, החליטו וסיכמו ביניהם, שאם הוא או אחד מבני משפחתו חולה, הרב פירר ייקח על עצמו את עול הטיפול הרפואי בו לכל אורך הדרך, ואם הוא שבור ורוצץ מחוסר יכולתו לחתן ילדיו אזי יקח הגביר את העזרה על עצמו ויעזור לו. כך עשו הסכס ביניהם וחיכו עד שהיהודי סיים את בכיו והתפנה לעזוב את הכותל, או אז נגשו אליו ושאלוהו במה יוכלו לעזור לו, להפתעתם, זו הייתה תשובתו: "אתמול זכיתי בחסדי ה' יתברך לחתן את ילדי האחרון, ובאתי להודות לה' מכל לבי על החסדים הגדולים שעשה עמי בכל חיתן ילדי ושזכיתי להכניס את בני האחרון מתחת לחופה!".

לא יאומן!!! לא עלתה בלבם המחשבה הזו כלל וכלל, לבכות מתוך הודאה על חסדי ה'?! רק מעת התבוננות ונתמלא שמחה עצומה על רוב חסדיו בכל עת, ואז גם המכאובים והצרות, המגיעים לפעמים לאדם, ייראו באור אחר, יותר חיובי, יותר מואר וממילא פחות כואב ומצער.

הרב בנימין בירנצוויג

"וְכָאֵת אֵל הַכְּהֹן... וְאִמְרַת אֱלֹהֵי הַיּוֹם לְה' אֱלֹהֵינוּ" (דברים כ"ו, ג')

"ואמרת אליו" - שאינך כפוי טובה!! כך מביא רש"י בשם הספר: כל מצות ביכורים יסודה הוא הכרת הטוב לבורא עולם על הטובה והשפע שהוא משפיע עלינו בכל עת!

אור נפלא מתגלה לנו כאן, במצוה זו. כתוב שמצות ביכורים אין לה שיעור, והיינו שאדם יכול גם להביא שיכולת אחת בודדת, ובוזה להודות לה' על טוב ושפע אין סופי של חסדיו! היתכן?!

הכתוב מלמדנו שהכרת הטוב להקב"ה היא לא עניין של כמות אלא של התבוננות! נתבונן קצת בכל המקיף אותנו מבוקר עד ליל, ולא נגמור להודות ולהודות על כל רגע ורגע! שנושמים, שהולכים על שתי רגליים, שבריאים בגוף ונפש, משפחה, פרנסה ועוד ועוד, עד אין סוף... בשביל זה צריך רק התבוננות קטנה! בשביל זה די גם בשיבולת אחת קטנה! לראות כמה טובה יש בשיבולת שהקב"ה מצמיח לנו, דרכה אפשר לטחון קמח ולאפות לחם לשובע! ההבנה הזו פותחת לנו פתח לעולם אדיר מימדים של שפע, טובה אין סופית שהקב"ה משפיע עלינו בכל רגע ורגע.

את כל זה גילתה לנו התורה בפרשת ביכורים, פרשה שכל מהותה הכרת הטוב להקב"ה על הטובה שמשפיע לנו, טובה זו לא חייבים לראות דוקא בהרבה נכסים, בבתים, שדות וכרמים, אלא די בהתבוננות בשיבולת אחת קטנה שצמחה לנו בשדה, כדי להבין את גודל טובתו של הקב"ה ושהכל מאיתו יתברך ברחמים עצומים שאין להם סוף.

אם קצת נתבונן, נוכל לבכות מרוב התרגשות והודאה על כל חסדיו אתנו, והחיים ייראו באמת טובים יותר, כי נזכה גם לראות תמיד את הכוס המלאה שתכסה ותקל על כל הצער הנלוו לעיתים.

שני המעשים הנפלאים הבאים מראים לנו עד כמה חסרים אנו בהתבוננות בהכרת הטובות של הקב"ה אליו כל יום! מעשה באחד מבתי הכנסת בשכונת ירושלים. יום אחד הגיע אחד המתפללים כשבידו מיני מזונות ויין, לאחר התפילה חילק לכל המשתתפים וסיפר שעבר לאחרונה תאונת דרכים. בעת לכתו לתומו ברחוב רכב פגע בו והעיק

מה סיפר הגר"ח קנייבסקי שליט"א בניחום אבלים על הגרמי"ל ליפקוביץ זצ"ל

ומדוע חשו שניהם הכרת הטוב לבנו של הסנדלר

חלפו ימים אחדים, והרגשתה של הרבנית של אכן הלכה והשתפרה. רבינו התיישב וכתב מכתב תודה ארוך לרופא, בקולמוס לבו חקק באותיות של זהב את הערכתו והוקרתו לרופא, שטרח ובא במיוחד אל היישוב בו שהו, והודות לטיפולו המסור אכן חשה הרבנית בטוב, בני המשפחה מסגרו את המכתב במסגרת הדורה ושגרוהו אל הרופא.

חלפו כשנתיים מהמאורע, ואותו רופא עמד להשיא את בתו. זכר ביקורו אצל רבינו עמד לנגד עיניו, והמכתב המיוחד התלוי על קיר מרפאתו המחיש לו את הכרת הטובה שחש רבינו כלפיו. לקראת החתונה, נסע הרופא בצוותא עם חתנו וביקש להיכנס להתברך, ואף להזמינו להשתתף בשמחתו.

הנכד ששמע את בקשת הרופא, הביע בפניו את פקפוקו: "לא נראה לי שהסבא יגיע לחתונה, זה כחמש שנים שאינו משתתף כלל בחתונות פרט לחתונות נכדיו. מכל מקום ודאי שתוכל להכנס ולהתברך, סבא לבטח ישמח".

נכנס הרופא עם חתנו, ורבינו שמח לקראתם, שוחח עמם בחביבות, ושוב העלה את זכר ביקורו של הרופא והרעיף עליו תודות והודאות, או אז, בהיסוס מה, ביקש הרופא: "היינו מאוד שמחים אם הרב יוכל לבוא ולהשתתף בשמחתנו". ורבינו אינו מסתפק, ועונה מיד: "בטח, ודאי, ודאי, בעזרת השם אבוא לחתונה".

ואכן, למרות חולשתו הגדולה, הגיע לחתונה,

השתתף בחופה, התכבד בברכה אחריתא, ואף רקד מתחת לחופה בריקוד לפני החתן.

זה שנים שאין רבינו יוצא ומשתתף בחתונות, אך - להכרת הטוב אין גבול!

מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א

אחד ממקורבי הגרמי"ל זצ"ל, משומעי לקחו ומתומכי התורה של כוללי טהרות, בבת עינו של רבינו, השיא את אחד מצאצאיו, ורבינו, כהכרת טובה, ערך לכבודו סעודת שבע ברכות, שהיתה מושקעת בכל פרט ופרט. מחווה זו של רבינו ריגשה אותו, ואת רחשי לבו העלה במכתב תודה נרגש לרבינו, "וכי מה יכולתי להשיב לו? זה היה המינימום שיכולתי לעשות בתמורה למתנה הנפלאה ויוצאת דופן זו", אמר.

בשיעור הבא בו השתתף, הזכיר רבינו את המכתב והפליג בשבחיו: "המכתב הזה מיוחד במינו... אני מניח אותו במקום מיוחד לשמירה".

המקורב, נבון כולו: "במקום שאני אכיר תודה על סעודת השבע ברכות הנפלאה שערך לנו רבינו, הוא עוד הכיר לי תודה על... מכתב התודה".

הרב ישראל ליוש

"וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הַגְּדִתִּי הַיּוֹם לְה' אֱלֹהֶיךָ" (דברים כ"ו, ג)
כתב רש"י "ואמרת אליו שאינך כפוי טובה", מו"ר הגאון רבי אליהו ברוך פינקל זצ"ל מדקדק מדוע לא אמר 'שהנך מכיר טובה', למה אמר בלשון השלילה שאינך מכיר טובה.

אלא, מבאר הגרא"ב זצ"ל, שבאמת אין אפשרות להכיר בטובתו של הקב"ה, כי הרי מי יכול לרדת לעומקה ופרטיה של כל טובה וטובה, וכפי שאנו אומרים בתפילת נשמת כל חי "אילו פינו מלא שירה כים" וכו' "אין אנחנו מספיקים להודות ולהלל על אחת מאלף אלפי אלפים ורבי רבבות", אם כן כל שבאפשרותנו, הוא רק להיות בגדר שאיננו כפויי טובה.

כאשר בא מרן שר התורה, רבי חיים קנייבסקי שליט"א, לנחם בשבעה

על מרן, ראש ישיבת פוניבז' לצעירים, הגאון הגדול רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, סיפר שפעם אחת בא אליו רבי מיכל יהודה, וביקש לשאול ממנו ספר אחד, וכך סיפר לו רמי"ל: "אבי ז"ל היה יהודי ירא שמים, אך לא היה 'כלי קודש', כלומה, הוא לא שימש כרב או כראש ישיבה וכדומה. פעמים רבות, כשהלכתי עמו ברחוב וביקש לאלפני מוסה, היה מצביע על אדם מסוים ואומר לי: 'אתה רואה? הנה, הוא כמוני, אינו

תלמיד חכם, ולפרנסתו עובד כסנדלה, ואף על פי כן יש לו בן תלמיד חכם, גם אתה אמנם אין לך אבא תלמיד חכם, אך אל תרתע, תלמד היטב, תתמיד ותשקיע, עד שתצמח ותהיה תלמיד חכם!" "והנה", המשיך רבי מיכל יהודה זצ"ל את סיפורו באזני רבי חיים "לאחרונה שמעתי שאותו בן, שעל 'חשובנו' קיבלתי מוסה, ושהיה לי לדוגמא, חיבר ספר בשם 'ברית איתן' ושמעתי שהוא נמצא ברשותך. ובכן, כהכרת הטוב למחבר ברצוני ללמוד בספר הזה ועל כן מבקש אני שתשאלהו לי".

וסיפר רבי חיים שליט"א, שבשובו לביתו, אחר הלוויית הרמי"ל זצ"ל, התיישב אף הוא ולמד בספר זה, כי עלה בדעתו שגם הוא חייב הכרת הטוב לאדם שבזכותו, רבו רבי מיכל יהודה זצ"ל, היה מתחזק בלימוד.

קיץ תשס"ח. מרן הגרמי"ל שוהה במושב 'בר יוחאי' שבצפון, נופש מעמל הטרדות, ולומד בשלות נפש.

באחד הימים, חשה הרבנית שלא בטוב, וחיפשו אחר רופא שיבוא לבדוקה. אחר בירורים נמצא רופא שומר תורה ומצוות שהסכים בשמחה לבוא ולבדוק את הרבנית. הרופא הגיע, בדק את הרבנית ורשם את הטיפול הנצרך, ורבינו הודה לו מקרב לב.

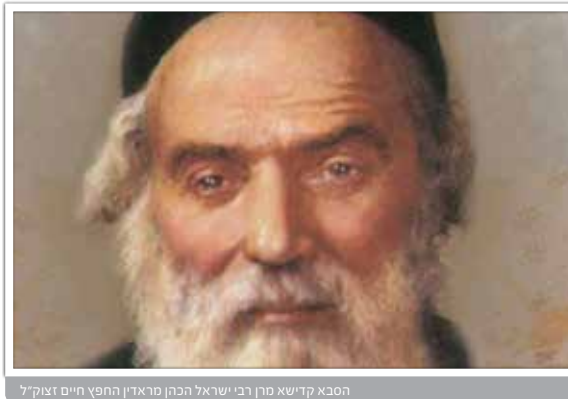

השאלה ששאל החפץ חיים: להגאון ר' עקיבא איגר זצ"ל היתה הצלחה יוצאת מהכלל בכל כתביו, כל מילה ומילה מדויקת, כל קושיא קשה כברזל, ולמה לא מצינו בשאר גדולי ישראל, הן בדורות שלפניו והן בדורות שלאחריו, הצלחה כזאת!?

מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א, על הסבא קדישא מרן רבי ישראל הכהן מראדין החפץ חיים זצוק"ל, מדוע זכה שספריו נתקבלו בכלל ישראל, על שמיעת שיחת המלאכים, ומדוע לא הגיע להלוייתו של הח"ח • לרגל יומא דהילולא, נלב"ע כ"ד אלול תרצ"ג

מעדני שמואל וז"ל: יש כאן בנותן טעם למסור דברים גדולים בנושא זה מבעל החפץ חיים זצ"ל. כפי שידוע הגיע הח"ח לעת זקנותו לביקור בלודז' שבפולניה, שם התארח בביתו של הגביר הנדיב ר' סנדר דיסקין ע"ה. ר' סנדר הקים בעיר ישיבה לצעירים בשם תורת חסד, ובמשך תקופה החזיק את הישיבה מכספו, הוא ביקש מהח"ח שיבוא לישיבה תורת חסד וישמיע דברי חיזוק לפני התלמידים, נענה הח"ח לבקשתו והגיע לישיבה ואמר שם שיחה מעניינת, כפי שסיפרו לי שני עדי ראיה שנוכחו באותו מעמד, הרב דוד הערש זילברשטיין הממונה על מחלקת עירובין ברבנות ת"א שהיה בשעתו מנהל עסקיו של ר' סנדר, ור' יהושע לייב גלברט מפ"ת אחיינו של ר' סנדר, זכר כולם לברכה.

החפץ חיים פתח ואמ: "זמן רב מנקרת במוחי שאלה להגאון ר' עקיבא איגר זצ"ל היתה הצלחה יוצאת מהכלל בכל כתביו, הן בדרוש וחיידוש הן בתשובותיו והן בהגותיו לשו"ע. הדברים שהוא כותב ברורים ביותר ומאירים כספירים, כל מילה ומילה מדויקת, כל קושיא קשה כברזל, ולמה לא מצינו בשאר גדולי ישראל, הן בדורות שלפניו והן בדורות שלאחריו, הצלחה כזאת כל כך? השיב הח"ח, שאחרי מחשבה מעמיקה בענין הגיע למסקנה, שמפני שבדורו של

הסבא קדישא מרן רבי ישראל הכהן מראדין החפץ חיים זצוק"ל

ר' עקיבא איגר הרימה ההשכלה ראש, והרבה יהודים כשרים שהיו לומדי תורה ומקיימי מצוות פרקו עול, ומאחר שמן השמים יורדת סיעתא דשמיא לדור כולו, ואותם פורקי עול לא ניצלו אותה, עמד ר' עקיבא איגר וזכה בכל הסיעתא דשמיא, וזו היתה הצלחתו, כמאמרם ז"ל: "גמירי מן השמים מיהב יהבי משקל לא שקלי" [בתענית דף כ"ה א:], דהיינו שמן השמים נותנים אבל לא לוקחים בחזרה, וכאשר אדם גדול מתאמץ אז בכל כוחו לזכות בתורה יוכל לקבל כל מה שנועד לדור כולו. מעתה, פנה הח"ח לבני הישיבה, הרי בזמננו עתה, כאשר כ"כ הרבה יהודים פרקו עול תורה ומצוות מעל צווארם, אם אתם תעשו מאמץ כראוי תוכלו לגדול ולעלות ולהיות כר' עקיבא איגר. עד כאן תוכן דבריו. והוסיף רבינו שליט"א, דבדורנו מתעצמת השאלה למה לא צומחים כרעק"א, הרי כמה בני הישיבות יש ביחס לכלל ישראל, מעט שבמעט, והיה אפשר לזכות להגיע לזה. אלא שלא עמלים בתורה מספיק, אם יעמלו יותר יגיעו רחוק רחוק.

(כאיל תערוג)

לרגל יומא דהילולא - של מרן הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל גאב"ד וראש ישיבת פונוביז' שחל בשבוע שעבר כ' באלול תשכ"ט, הלך שיחות של מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א על מה שסיפר לו הרב

רבינו מרבה לספר אודות הסבא קדישא עובדות והנהגות ששמע מעדים נאמנים, ובאחד הפעמים שהאריך לספר כמה וכמה עובדות, ואחד הנוכחים רמז שכבר הגיע זמן התפילה, אמר רבינו: "אתם חושבים שאנו סתם מספרים כאן עובדות על הח"ח? דעו לכם שכל עובדה ומעשה זה לימוד לדרכי החיים" והמשיך עוד לספר כהנה וכהנה.

רבינו אמר שלא זכה לראות את הח"ח, וכשנפטר הח"ח למד אז בבריסק, ורצה להגיע ללויה של הח"ח, אך לא היה לו מעות לנסיעה רגילה ברכבת, רק למשאית בלי גג, ואמו לא הסכימה שיסע כך.

אמר רבינו בדרשה: מרן החפץ חיים זצוק"ל, זכה שספריו נתקבלו בכלל ישראל, באופן מיוחד מאוד, מה שלא הרבה זוכים לזה, ובפרט ספרו

'משנה ברורה' אשר נתקבל בתור פוסק אחרון, ואיך זכה לכזו סיעתא דשמיא? התשובה לכך היא, לפי שעשה הכל עם נקיות, רק לשם שמים, בלי שום פניות של נגיעות. וגם בהנהגת הדור - א"א לתאר כמה הציל את כלל ישראל. אמנם היו הרבה צדיקים, הרבה גאונים, אבל מי נתן את החותמת על כל כלל ישראל? רק מרן החפץ חיים זצוק"ל!

המלאכים מספרים

סיפר ראש ישיבת סלבודקא, הגאון ר' מרדכי שולמן זצ"ל, שבזמן מלחמת

העולם הראשונה שהה במינסק, סמוך לחפץ חיים באכסניא, והיה שומע את החפץ חיים אומר כל בוקר: "היום ניצחו הרוסים" או "היום הגרמנים ניצחו" וכדו', ולמחרת נתפרסם בעיתון שכיוון את הדברים בדיוק. [הדגיש רבינו, שהח"ח סיפר מה שהיה ולא מה שיהיה]. והיה לפלא בעיני הגר"מ שולמן איך הח"ח יודע, עד שראה אח"כ בסידור אשי ישראל, בברכת יוצר אור, על התיבות: "ומשמיעים בקול דברי אלוקים חיים", שהמלאכים משמיעים זה לזה מה שקורה בעולם, והבין שהח"ח הקדוש זכה לשמוע מה שהמלאכים מספרים.

כן מצינו גם בספר חובות הלבבות (שער חשבון הנפש פ"ג), שכתב על הצדיק אשר יחיה בחשבון הנפש וז"ל: "ויהיה במדרגה העליונה ממדרגות החסידים ובמעלה הרמה ממעלות הצדיקים, ויראה מאין עין וישמע מבלי אוזן וידבר בלי לשון וירגיש בעניינים מבלתי חושים". והאריך רבינו שליט"א, שמדרגה זו היה אצל הח"ח, שעמל על שמירת הלשון ויגע בתורה בכל אבריו, והוסיף שנדמה לו שהחפץ חיים מימיו לא אמר מילתא דליצנות או גלייך ווערטיל... כדרך רובא דרובא דאינשי.

(מזקנים אתבונן ח"ג עמ' 97)

ההצלחה העצומה של הגאון ר' עקיבא איגר זצ"ל

רגיל, רבינו שליט"א, להביא את הדברים הנפלאים שהובאו בספר

הגר"א שמע צעקות נוראות ומיהר לצאת מחדרו. כשראו השודדים את התפילין, ברחו בבהלה מרוב פחד. לאחר שנרגע, שאל בעל הבית את הגר"א מוילנא, איך גרמת להם שיברחו מרוב פחד?

הגאון רבי ראובן קרלנשטיין, כך מתגשמת הברכה: "וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךְ וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ".

מן השכונות הללו. אלא שבדיוק אז טמנו כמה פרחים מארב למונית, והחלו לידות לעברה אבנים.

הנהג חשש מאד מפניהם, אבל ה"חזון איש" בקש ממנו לעצור. הוא פתח את הדלת, ונהג המונית נזעק בבהלה: "הרב הזהר נא, הרי הם עלולים לפגוע בכם". אולם ה"חזון איש" לא שמע לאזהרותיו, הוא יצא ונעמד מול הנערים הפוחזים, ומיד כשראו אותו – ברחו משם כולם כל עוד נפשם בם.

שמעתי מרבי אליקים שלזינגר מלונדון, שהיה מקרה עם בת ממשפחה

חילונית שחפצה לחיות חיי תורה. היא הוטרדה בפנימיה של מוסד לבנות, והשלטונות ראו בכך ענין חמור מאד, ממש כמו חטיפה, ממש כמו בפרשת יוס' ה' שוחמכר הידועה.

במהלך החקירה, היו אמורים חוקרים להגיע לביתו של מרן ה"חזון איש", כדי לחקור אותו בענין. הם חשדו בו שיש לו יד בכל הפרשה, וחשבו אפילו להאשים אותו בחטיפה.

סיפר רבי אליקים, שכאשר השוטרים היו בחוץ, הוא פנה ל"חזון איש" והודיעו על כך שהם שם.

אמר לו ה"חזון איש": "צא ואמור להם שילכו מכאן". אולם רבי אליקים חשש מהם ואמר ל"חזון איש" שהוא מפחד מפניהם. אמר לו ה"חזון איש": "אתה מפחד אבל אני לא מפחד". והוא בעצמו קם ויצא מביתו אל החצר.

ברגע שהם ראו אותו, לקחו השוטרים את רגליהם והסתלקו משם... פשוט ברחו מרב פחד.

זהו זה. כך מתגשמת הברכה: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך", וכדברי רבי אליעזר הגדול "אלו תפילין שבראש". כשהתפילין בתוך הראש - הרואים מפחדים ומתיראים.

(יחי ראובן)

מה פירושה של ברכה זו?

אומרת על כך הגמרא (ברכות ו ע"א): "תניא, רבי אליעזר הגדול אומה: אלו תפילין שבראש".

מסופר שבאחד הימים, כאשר רבנו הגר"א ז"ל היה שרוי בעיצומה של הגלות שערך, התנפלו שודדים על בעל הבית שבו התארח. הוא שמע צעקות נוראות ומיהר לצאת מחדרו, לברר את פשרן. כשראו השודדים את התפילין, תקפו ומיד הניחו לבעל הבית וברחו בבהלה מרוב פחד.

לאחר שנרגע, שאל בעל הבית את הגאון: "מה הוא הדבר שעשית? איך

גרמת להם שיברחו מרוב פחד?". האכסנאי ההוא עדין לא ידע עם מי יש לו עסק, הוא לא הבין שמדובר ברבן של כל בני הגולה, וחשב שהוא סתם אורח, ולכן הקשה: "איך זה יכול להיות?".

אמר לו הגאון: "הרי זה מפורש בכתוב: "וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיךְ וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ"..."

עכשיו בעל הבית בכלל לא הבין, והוא חזר והקשה: "אם כן למה מהתפילין שלי

הם לא נבהלו? מה יש בתפילין שלך שהבריח אותם?"

השיב לו הגאון: "רבי אליעזר הגדול לא אמה: 'אלו תפילין שעל הראש'; אלא: 'אלו תפילין שבראש', הם לא התיראו מהתפילין שעל ראשי, אלו אינן שונות משלך, הם נבהלו ונרעשו מהתפילין שבתוך הראש שלי..."

תפילין שבראש צריכים להיות כמו שאומרים ב"לשם יחוד" שלפני הנחת תפילין: "ועל הראש נגד המח, שהנשמה שבמוחי עם שאר חושי וכוחותי, כולם יהיו משועבדים לעבודתו יתברך". כשבתוך הראש מונחים התפילין, כשהמוח כולו משועבד לעבודתו יתברך - עמי הארץ רואים זאת ומתיראים.

מסופר על הרב מפוניבז' זצ"ל, שנסע פעם עם ה"חזון איש" זצ"ל במונית באחת הערים בארץ. בימים ההם עוד לא היה חשש כל כך גדול מנסיעה בשכונות הערביות, וכך בדרכם חלפו שני גדולי הדור באחת

יהודי אחד התקשה לישון בלילה. הוא יצא למרפסת, והנה הוא רואה שני אנשים רצים, הם פותחים פח אשפה, מרוקנים לתוכו שק וממשיכים לברוח. לא חולפות דקות ספורות, והנה שוטרים רודפים אחריהם. מעניין מה הם זרקו לתוך הפח

והנה הוא רואה שני אנשים רצים, בדרך הם פותחים איזה פח אשפה, מרוקנים לתוכו שק ומיד ממשיכים לברוח. לא חולפות דקות ספורות, והנה שוטרים רודפים אחריהם. מעניין מה הם זרקו לתוך הפח?! בלילה, הרי אי אפשר לראות. הוא ממתין עד שיש קצת אור, יורד למטה, פותח את הפח, והנה הוא מבחין בתוכו בדולרים. עכשיו הוא יודע שהם השליכו לתוך הפח דולרים. הוא מתחיל לחטט בין ערמות הזבל, והנה הוא מוצא מאה דולר. הוא ממשיך לחטט והנה עוד מאה דולר כך הוא שולף מהאשפה עוד ועוד שטרות של מאה דולר.

אנשים כבר מתחילים לעבור ליד הפח, בדרכם לעבודה, והם רואים מישהו מחטט עמוק בתוך הפח. הוא שומע אחד אומר לשני: "ודאי זה משוגע, המחטט בפח האשפה..." עוד אנשים עוברים שם, והוא שומע אותם מדברים: "א רחמנות. רחמים על האדם הזה. א צודרייטעה, אדם לא שפוי..." הוא שומע את כל הדיבורים הללו וממשיך לחטט. האם הוא מתבייש מהם? הוא צוחק עליהם. שיגידו מה שיגידו, בכל דקה הוא שולף עוד מאה דולר. הוא גורף הון! מה אכפת לו שיאמרו שהוא חסר דעה, שוטה, או כל שם גנאי אחר. הוא יודע שבכל דקה הוא מתעשר עוד ועוד.

"ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השי"ת", כי אתה גורף פה הון, ואדרבה, מכיון שמבישים אותך, בשביל זה לבד אתה גורף הון. לכן, אל תתבייש, אין לך מה להתבייש. אתה מרוויח מיליונים! כשלבושים בצניעות, כגדרי ההלכה, זה שווה מיליונים!

(יחי ראובן)

בפרקי אבות (ה, כ) שנינו: "יהודה בן תימא אומר, הוי עז כנמה, וקל כנשה, ורץ כצבי, וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים".

אבי ז"ל היה ירושלימער בבחרותו, סיפר שהיה בעיר יהודי, כמדומה לי ששמו ר' שלום גבוה, שהיה מסתובב בימי הסליחות לפנות בוקר בחוצות ירושלים, והיה אומר את המשנה הזו בנגון. היה לו קול אדיר ויכלו לשמע אותו במרחק של כמה רחובות.

מה זה 'עז כנמה'? אומרים המפרשים, כי הכונה למה שכתוב ברמ"א בשו"ע או"ח בסעיף הראשון: "ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השי"ת". פעם דברתי בסמינר לבנות על נושא הצניעות, ואמרת א מוראדיגע ווארט:

לכאורה, הלכה זו של הרמ"א שלא להתבייש מפני המלעיגים עליו בעבודת ה', היא הלכה תמוהה: כיצד אפשר לומר לאדם 'אל תתבייש', והרי הוא כן מתבייש? אפשר היה לומר לאדם: אף על פי שאתה מתבייש, צריך אתה לעשות מה שהתורה מצוה. אבל איך אפשר לצוות עליו שלא יתבייש, הוא הרי מתבייש. זו המציאות. מלגלגים עליו, צוחקים עליו, אומרים שהוא שייך לדור הישן. פעם קראו לזה 'חניוק', היום יש שם גנאי חדש 'צו"ל' - 'צדיק ורע לו'.

מה זה אל תתבייש? אני כן מתבייש! שמעתי דבר נפלא מרבי דוד סולובייצ'יק, בנו של הבריסקער רב, זייער שטרק, באור חזק מאד:

יהודי אחד התקשה לישון בלילה. הוא יצא למרפסת לשאף קצת אוויר,

בכל מקום ובכל זמן

קו השיעורים של 'דרשו'

077-261-3337

מצטרפים ללימוד 'הדף היומי בהלכה'

לשמיעת שיעורי הדף היומי בהלכה הקישו 3 משך שיעור יומי כ-5 דקות

סיפר לי הרב מפוניבז' זצ"ל שהיה אצל החפץ חיים לפני נסיעתו בפעם הראשונה בשביל ישיבתו למדינת הים, ג' ימים מהשכם בבוקר עד חצות הלילה, משש בבוקר עד 12 בלילה, וכל הזמן הוא דיבר רק עמו.

מרן הגראי"ל שטיינמן שח על מה שסיפר לו הרב מפוניבז' זצ"ל על פגישתו עם החפץ חיים • לרגל יומא דהילולא של מרן הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל גאב"ד וראש ישיבת פוניבז' - כ' אלול תשכ"ט

אבות המפורסמים בצמוד לישיבתו הגדולה שבבני ברק. (מאיר עיני ישראל ח"ב עמ' 095 מרשימות הגר"י סוקל שליט"א)

הסיבה שהרב לא ביטל את הקידוש לפני התקיעות

אמר רבנו שליט"א ששמע מהרב מפוניבז' זצ"ל שאמר שהיה מבטל את הקידוש שעושים לפני התקיעות בר"ה, רק היות שבאים להתפלל בישיבה גם ילדים מבתי אבות שהם יתומים עניים אינו רוצה לבטל. (פרי חיים 61)

יצא פוניבז'

סיפר רבנו: בערוב ימיו של הרב זצ"ל כששב מניתוח בחו"ל, ביקשו להוציאו למרפסת הסמוכה למעונו, באגף השמאלי של ישיבת פוניבז', הרב ישב על כסא נוח, ולידו היה רבי שמואל רוזובסקי, וגם אני נכנסתי, ולפתע הרב ז"ל פתח לומר בנימה של כאב: 'זהו החפץ חיים השקיע בי יותר מכל, וכל כך דיבר איתי, ומה יצא מזה? וכיון שנשמע בקולו הכאב, העזתי ואמרתי לו 'יצא פוניבז'! מיד נחה דעתו והפטיח: 'זה נכון. המשיך רבנו והסביר כי החפץ חיים נטע בו אהבת תורה עצומה, ובלא אהבת התורה העצומה הזו לא היה יכול להיווצר 'פוניבז'. החפץ חיים ידע שכוחותיו גדולים מאד, ובאמת, החלק הכי גדול של התורה בארץ

מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א

שח רבנו שליט"א: "סיפר לי הרב מפוניבז' זצ"ל, שהיה אצל החפץ חיים לפני נסיעתו בפעם הראשונה, בשביל ישיבתו, למדינת הים ג' ימים מהשכם בבוקר עד חצות הלילה, משש בבוקר עד 12בלילה, וכל הזמן הוא דיבר רק עמו, וכל דבריו היו או על צרות כלל ישראל, או בענין הגאולה העתידה. וכאשר היה מדבר מצרות הכלל היה בוכה בדמעות ממש, טיפין גסין של דמעות, והתבטא: "טרערן וויא באבעס. וכשהיה מדבר מהגאולה צהלו פניו מרוב שמחה, ואנחנו מדברים כמעט כל יום מהגאולה אבל בלי שום רושם וכן מהצרות ר"ל, אבל אצלו מה שדיבר הוא היה אז חי ומרגיש ממש". (ימלא פי תהלתך), והרב מפוניבז' זצ"ל מסר לרבנו דברים נסתרים מהשיחה המופלאה של החפץ חיים, וכמוס הוא אצלו.

כאשר החפץ חיים סיים את השיחה, הרב מפוניבז' ביקש לקבל ברכת פרידה. הח"ח התבטא: "האם אתה נוסע? והרי עדיין לא דברנו"; הרב שאל: "האם לא אסע?" השיב הח"ח: "לא אמרתי שלא תיסע, רק אמרתי כי עדיין לא דברנו". והרב מפוניבז' נפרד ממנו לשלום. טרם שנסע לכיוון עיר הנמל להפליג באונייה חלף והלך לבקר את בנו ר' אברהם שלמד אז במיה. בנו התאכסן בדירה בעיירת מיה. היה שם בחור מהאכסניה שחלה, והרב נדבק ממנו, ושכב שם זמן מה בחוליו, והפסיד את הפלגת האונייה והנסיעה נדחתה. (מאחורי הפרגוד)

חבל על הכסף

כמו כן סיפר רבנו שליט"א בשם הרב מפוניבז', שכשראה פעם החפץ חיים את האברכים מכולל קדשים שותים קפה, אמר להם: "חבל על הכסף, אבקש מבתי שרה שתבשל קצת תפוחי אדמה, ולא תצטרכו לשותות קפה", והיה כוונתו בעיקה היות והאברכים עזבו את הבית לתקופה ארוכה, רצה שישלחו מה שיותר כסף לנשותיהם, ורצה לחסוך פרוטות אלו ג"כ, כדי שיהיה לנשים יותר כסף. (פרי חיים)

עדיף ישיבה ללא רבנות

סיפר רבנו שליט"א ששח לו הגאון מפוניבז', ר' יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, שמרן החפץ חיים זצוק"ל הורה לו שעדיף שתהיה לו ישיבה ושלא יהיה רב, מאשר ההיפך, היינו רב בלי ישיבה, ומדוע? השיב על כך החפץ חיים: כי רב יכול להפסיד ממעלתו ורוחניותו, ועם ישיבה הכל אחרת. אך הוסיף, דבכל ישיבה שתהיה, שיהיה לו בזה עוד מפעל חסד בנוסף, כיון דעולם חסד יבנה, וזה הסיבה לכך שהרב מפוניבז' זצ"ל ייסד את בתי

ישראל נזקף לזכותו

(מאחורי הפרגוד)

מסירות לתורה

שאלו את רבנו מדוע הרב מפוניבז' הצליח כל כך, והשיב, מחמת שמסר את כולו לתורה. היו ימים שכל שעות היום התרוצץ בחו"ל למען הישיבה, ובלילה ישן בתחנת רכבת. היום, יודעים בעולם מקיומו של 'עולם הישיבות', אבל פעם הגבירים היו יותר מגושמים. היה גם מי שנתן לו פעם חצי דולר היו לו ייסורים קשים וביזיונות. פעם הרב מפוניבז' התבטא באוזני: 'כל השנה אני שונר, ובירחי כלה אני ראש ישיבה...'. וסיפר הר"ש לורנץ ז"ל לרבנו שליט"א, שבעצמו ראה שהרב יצא מחדרו של גביר ללא פרוטה, ואף מיהן לקבל אנשים נוספים לצדקה, הרב פגש בחוץ את ר"ש לורנץ ועימו מרן הגר"א קוטלה, נכנס הר"ש לורנץ שנית להשתדל לפחות עבורם: 'איך אתה לא מקבל אותם? וקבלם. ומדוע הצליח לדבר על לבו של אותו עשיר? כי ר"ש לורנץ היה חבר כנסת, ואת זה העשירים מבינים... (כאיל תערוג)

היה לנו פעם דינר במקסיקו, היה שם אורח כבוד סגן נשיא ארה"ב, ומה הלך שם, מי ישב אתו בשולחן, לדבר, או לעשות איתו תמונה... סיפור שלם עשו מזה, צריך להתאפר קודם ולהתלבש בהתאם...

אני יכול לדבר עם הקב"ה כל יום • הרב חנניה צ'ולק בשיחה מיוחדת על חודש אלול וכיצד להגיע לראש השנה

עיוניים. הוא שם לב מה שדיברו, דפק על הבימה, עצר הכל ואמה: רבותי, אני לא משוגע. כתוב שכשאתם בשמחה הקב"ה בשמחה, כשאתם בצער הקב"ה בצער. מה אתם רוצים שאני יספר לכם מה היה שם וכולם יבכו? שמחת תורה היום. בואו נשמח עם הקב"ה. את הסיפור הזה שמעתי מהגאון ר' שמואל בירנבוים שהוא סיפר את זה פה בעצמו בב"ב.

אנחנו לא יודעים כמה צער הקב"ה צריך לתת, אנחנו לא יודעים להקיף את הייסורים של כולם, אני רואה פה מה אנשים עוברים. בכל אופן אני אומר אנחנו רואים שהקב"ה עושה, אז מה לא לפחד מראש השנה, תגיד, מה אתה מטומטם? חמור שעובר בין שתי קבוצות שנלחמות זו בזו והכדורים שורקים מכל עבר - אז הוא חמור! הוא מטומטם, אין לו שכל. תראה מה שיש, רק מחלה אחת, כמה קבלו סכרת, כמה נהרגו בתאונות דרכים, כמה צעירים עכשיו קיבלו דברים חדשים - ניוון שרירים, מה הולך, מה הולך היום... אז משהו יכול להגיד שהוא לא מפחד? זה פחד ואימה!

מצד שני אסור להיות משוגעים. הקב"ה לא רוצה שנשאר עם הפחד לבד, אלא זה צביטה עמוקה שאנחנו ככה נתרום, נתחזק. דוד המלך, כתוב שהיה בזמנו מאה מתים כל יום, הוא תיקן תקנה מאה ברכות והפסיקו למות. מה הפשט? אדם שמברך את הקב"ה ע"י הברכות הוא כל הזמן אומר ברכות וע"י זה הוא נזכר בקב"ה. אז אנחנו היום לא יכולים להגיד ברכות בלי לכוון. לא יודע, אני קם לבית הכנסת כל בוקר, אנחנו קבוצה, אומרים את הברכות כל אחד וכולם אומרים אמן. למה לא? למה לא לעשות מה שאפשר? אתה עושה נחת לקב"ה, הקידוש ה' הזה שכולם ביחד אומרים אמן.

אני הייתי פעם במקסיקו, היה לנו דינר, היה שם אורח כבוד, סגן נשיא ארה"ב - אלגור - אתם לא מבינים מה הלך שם, מי שרצה לשבת אתו בשולחן לדבר, או לעשות איתו תמונה... סיפור שלם עשו מזה. צריך להתאפר קודם ולהתלבש בהתאם.

יצאתי מהאירוע, אמרתי ריבוננו של עולם, רוצים להיפגש עם סגן נשיא ארה"ב, כבוד גדול. עושים לאנשים כזה פרוטקציות, סיפורים, כסף - אני כל יום יכול לדבר עם מלך מלכי המלכים הקב"ה, לא סגן ולא נשיא - מלך! רק להגיד 'ה' שפתי תפתח' ואתה מתחיל לדבר עם מלך מלכי המלכים.

אני יכול ראשית כל להודות על כל מה שהוא נותן לי. חשבתי פעם מה יש עליך, יש חליפה ויש עניבה ויש חולצה, גרביים, נעלים, משקפיים, כיפה... יש לי חבר שנשרף לו כל הבית, וכולם לא נשאר לו. הוא אומר לי אתה לא מבין מה אני הולך עכשיו לקנות. נתנו לי הכל בבית - יש לי שמפו ויש לי ספוג ויש לי סבון ויש לי מגבת. תספור כל פעם לפני שאתה מתפלל כמה דברים, כמה דברים הקב"ה נותן לך. אז יש ברכה "שעשה לי המשך בעמוד 16 <<<

כל מי שלמד בישיבה זוכר שאלול בישיבה זה היה חשמל באוויר, זה ליווה אותנו בכל צעד ושעל, קבלות טובות, השתדלות וכו' וכו' בן תורה, זה לא תלוי אם הוא נמצא כרגע בישיבה. ברוח הזמן הכי נעלה זה שבחור כשהוא נמצא בישיבה. אבל כשלומדים כמו שצריך ומתעלים כמו שצריך בגיל הבחורות, זה נשאר גם כשאתה אברך וגם כשאתה אח"כ עובד או עוסק בצרכי ציבור.

ברור שזה יותר קשה כשאתה לא עוסק כל היום בתורה, אבל אנחנו עוסקים כל הזמן במצוות של הקב"ה. מה אנחנו בעצם עושים, אנחנו שליחים של הקב"ה, אם לכזה חולה, לכזאת הודעה, לכזה מקרה. אני תמיד אומר, 'עזר מציון' זה לא 'הותרה' אלא 'דחוייה'. זה לא סיבה שלא ללמוד. צריך ללמוד, אבל יש לך פיקוח נפש פה, יש לך מצווה. ברגע שיש קצת זמן צריכים לשבת ללמוד. בן תורה זה מי שיושב ולומד, שמבין שזו הצורה, זה מה שצריך להעסיק אותו, גם כשהוא עושה דברים אחרים...

מון הרב שך תמיד היה אומר לי: כתוב "תורת חיים ואהבת חסד". אם אתה לא תלמד תורה לא תדע איך לעשות חסד. יש הלכות. זה קודם לזה, פה צריך לקחת תלמיד חכם, יש גדרים מה קודם למה.

צריך לדעת המון הלכות בשביל זה. אנחנו נמצאים אצל הרב לפחות פעם בשבוע, יש כל מיני שאלות הלכתיות שנוגעות לכל מיני דברים בהנהגה שלנו. אז אתה עושה דברים ואתה מיד חושב ע"פ הלכה ככה צריך לעשות או ככה.

אין ספק שחודש אלול, אנחנו לא בדרגות של פעם שרק צעקו ברכת החודש כולם מתחילים לבכות, אנחנו לא בדרגה הזאת, מה לעשות, אבל זה מפחיד. מי כמוני שאני רואה מה הולך כל יום, בשנה הזו 30 אלף איש חלו במחלות קשות, זה משהו מטורף! ונעזב את החלק של כמה אנשים סובלים: הקב"ה אבינו מלכנו אב הרחמן, הקב"ה צריך להעניש את הילדים שלו, איזה צער יש לקב"ה על מה שהוא עושה. זה לא רק לנו קורה משהו, הקב"ה שהוא אבינו הוא נותן כאלה עונשים קשים, כמה צער יש לקב"ה מזה. אנחנו חושבים על עצמנו טוב לנו, לא טוב לנו - זה לא הנושא. ברור שכואב מאד אבל צריך לחשוב על כבוד השכינה והשכינה - כשטוב לעם ישראל הקב"ה בשמחה כביכול, וכשאתם בצער - כביכול גם הקב"ה בצער.

יש סיפור ידוע על הבן של האדמו"ר מגור בשואה. הנאצים לקחו תמיד את ה'גדילים' ואת המשפחות שלהם ראשונים. את האשה של הרב מפוניבז' עם הילדים, כדי לדכא את הציבור.

אז לקחו את הבן של האמרי אמת' לעבוד עם זבל של סוסים, זה התפקיד שלו, הבגדים שלו היו מגואלים בדם מהמכות שנתנו לו וברפש של הסוסים. שחררו אותו בשמחת תורה. הוא רץ לשטיבל, לא להחליף בגדים, נכנס אמצע ריקודים ורקד. אנשים חשבו שמשהו קרה לו, מרב

הרב חנניה צ'ולק שליט"א

השיב הגר"י אברמסקי, שהוא מבהין כאן בפעולה מיוחדת של היצר הרע. שכן, במשך תקופה ארוכה הוא מנסה להפילך ואינו מצליח

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על הנסיון הגדול של הרב יעקב הרמן זצ"ל כשהלווה 5,000 דולרים ולא השיבו לו את ההלוואה

ויותר על ההלוואה, הוציא אותה מליבו, ולא רצה לחשוב עליה יותר! כי אם מדובר בעוד נסיון של היצר להפילני בפח ובמוקש, אני לא אספק לו את מבוקשו, ולא אניח לו להתגבר עלי. ולכן, הדרך היחידה היא... לוותר על ההלוואה בת 5,000 הדולרים ולא להתחשב בה! דומה שאין אנשים רבים בדורנו שהיו מסוגלים לעשות כמעשהו של הרב הרמן, ולא בכדי זכה איש זה למה שלא זכו רבים אחרים. אבל המסר היוצא מסיפור זה יהיה חד יותר אם נדע ונבין שהדברים קשורים גם אלינו, ולאורחות חיינו.

כי לפעמים אדם מגיע לנסיון קשה במיוחד, למבוי סתום, ולכאורה הוא אינו מוצא את הדרך להיחלץ מן הסכך. זה עלול לקרות לא רק כאשר מאן-דהוא אינו מחזיר לנו הלוואה בסדר גודל של דירה בבני ברק, אלא גם בהרבה מקרים אחרים.

עד עכשיו, אומר האדם לעצמו, התגברתי על היצר הרע, והשתדלתי להרחיקו ממני ונקטתי לשם כך בכל דרך אפשרית. אבל כאשר מתרגש עלי נסיון כל כך

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

קשה, ובלתי עביר לכאורה, הרי שמעתה ואילך אינני מחוייב עוד להתגבר על עצמי.

עד כאן דבריו של היצר הרע, ובדיוק לנקודה זו כיוון הגר"י אברמסקי בדבריו, וחזיק את הרב הרמן להמשיך ולעמוד על המשמר, גם בנסיון המאוד קשה הניצב בפניו עתה.

לקח את משקפי השבת לבית הכנסת כבר ביום רביעי

המעשה השני ששמעתי על הרב הרמן נסוב על ההכנות ליום השבת שעמדו בראשו כבר מאמצע השבוע.

הרב הרמן לא סמך על העירוב במקום הישוב שלו, ולא רצה לטלטל גם את המשקפיים. פעם הבחינו ילדי בית הכנסת שכבר ביום רביעי הוא מביא את המשקפיים לבית הכנסת, כדי שלא יצטרך לטלטלם בשבת. הילדים צחקו, ושאלוהו הרי עדיין לא הגיע יום שישי, ומדוע הינך כל כך מזדרז להביא את המשקפיים לבית הכנסת?

והרב הרמן השיב להם: "הרי אמרו כבר היום [בשיר של יום רביעי] לכו נרננה וכבר עתה הנני נזכר באיסורי השבת, וירא שלא אעבור עליהם, ולכן הנני מביא כבר היום את המשקפיים לבית הכנסת".

ואמר רבי רפאל ברלין, שגם לאחר שעברו עשרות שנים מאז המעשה, ומאז שמע את הדברים יוצאים מפי הרב הרמן, עדיין מהדהד בו הקול הגדול של יראת השמים והפחד מאיסורי השבת!

(קול ברסה - גליון 286, אלול תשע"ב)

הַיְהוּדִיּוֹת גוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תִלְוֶהָ (דברים כ"ח, י"ב)

שמעתי, סיפר רבינו המרא דאתרא שליט"א, שני מעשים מופלאים על האי גברא-רבה, רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל, חמוי של מרן הגר"ח פשיינברג זצ"ל, ומי שאודותיו יצא לאור הספר 'הכל לאדון הכל'. יש במעשים אלה מסר מרתק עד מאד, וכדאי לחרוט את הדברים על לוח הלב.

הרב הרמן הלווה לאדם אחד סכום גדול של 5,000 דולרים. בסכום כזה, נדמה לי היה אפשר לרכוש בעת המעשה - לפני כיובל שנים,

דירה שלמה בת 4 חדרים בבני ברק. בהגיע עת הפרעון, לא השיב הלווה את סכום הכסף הגדול.

הרב הרמן החליט לפנות אל מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, ולהיוועץ בו כדת מה לעשות עם הלווה הסורה בתחילה סירב הגר"י לדון בעניינו, כי היה זה כבר לאחר עלייתו לארץ ישראל [וכידוע לא רצה מרן זצ"ל לפרסם פסקי הלכה בא"י, מטעמים הכמוסים עימן]. אבל לאחר שהרב הרמן אמר לו שנולד בסלוצק, עיירה שבה כיהן הרב אברמסקי כרב

וכאב"ד, ולכן גם עכשיו הוא מחזיק אותו כמורו ורבו, הסכים לדון בדברים. כששמע את השאלה, השיב הגר"י אברמסקי ואמר להרב הרמן, שהוא מבחין כאן בפעולה מיוחדת של היצר הרע. שכן, במשך תקופה ארוכה הוא מנסה להפילך, ואינו מצליח. בכל הנסיונות שהוא מציב בפניך, אתה מפגין נגדו עוצמה ונחישות, ומוכיח לו שאינך פוחד ממנו, אלא תולה את מבטחך באלוקים חיים.

הוא ניסה להכשיל אותך בכל הנסיונות המרובים והקשים העומדים בפני יהודי אמריקה, אבל אתה ניצבת נגד בעוז ובתעצמויות, וידיך לא רפו. הוא ניסה להסיט אותך מדרך החינוך המקורית, המקובלת מדור דור, ולשכנעך לחנך את ילדיך בצורה אחרת, ולא השתכנעת.

אבל, היצר הרע מצידו אינו יושב בחיבוק ידיים, וממשיך בדרכים שונות לנסות ולהפילך. הדרך שעמדה בפניו עתה היא לגרום ללווה ההוא שלא להחזיר לך את הכסף במועד שנקבע.

יודע הוא, היצה, שבעניינים של כסף, ועל אחת כמה וכמה כשמדובר בסכומי כסף גדולים שכאלה, ובמצב שחובתו של הלווה להשיב את הכסף היא מוכחת מאין כמותה, רק יחידי סגולה מסוגלים להחזיק מעמד, ולא להתרגז ולהקפיד על הזולת.

ובכך הוא רוצה להכשיל גם אותך, ולהביאך למצב שבו תכעס על הלווה, ותגיע לכלל מעשים שלא עשית מעודך. כך אני מאבחן את המצב אליו נקלעת, סיים הגר"י אברמסקי את דבריו.

ומה עשה הרב הרמן בשומעו את הדברים? - לא יאומן!

התרחש אז פיגוע בליל הסדר ומתו 32 איש הי"ד. באותו פסח רבים לא יצאו לטיולים, היה פחד. עליתי למרן זיע"א ואמרתי לו – "הכל יראים מפיגועים, מה לומר לציבור, במה להתחזק להדוף את הרעה?"

הגאון רבי יצחק קולדצקי שליט"א מה השיב לו מרן הגרי"ש אלישיב, ועל הסיפור שהסטייפלר היה נוהג לצטט על המת שהגיע לעולם הזה

במוצאי מנוחה קדמנוך תחילה

כתוב בחז"ל – "רבי מאיר היה אומה, אדם מעוטף במצוות תפילין בראשו ובזרועו, וארבע יציאותיו מקיפות אותו מארבע רוחותיו, נכנס לביתו מזוזה בפתחו, תמצא מצוות מקיפות אותו בחומה, והוא שדוד אמר 'חונה מלאך ד' סביב ליראיו ויחלצם' " המעוניין בשמירה ובהגנה, והנה לו חומה – במשך שעות היום. מודדים לו מידה כנגד מידה, הוא הקיף את עצמו במצוות – מקיפים אותו בחומת הגנה (עיין מהרש"א) המלאך הנוצר מהמזוזה מגן על הפתח – כהמצווה הניצבת בפתח. התפילין מביאים את המלאך המגן על הלב ועל הראש, ומלאכי הציצית עוטפים את כל האדם: "סביב ליראיו". כך בכל מצווה, ובפרט אם זו מצווה שיכול היה להיפטר ממנה. זו המצווה מצילה אותו ומגינה עליו במיוחד. אל לו לאדם לשכוח, שבזכות החסד יהיו לו מגנים רבים בראש השנה וביום הכיפורים, וישועות רבות. מידה כנגד מידה.

להתחזק בכבוד הקב"ה – בתפילה

תשובה, תפילה וצדקה.

ביקשתם גם משהו אודות תפילה – אומר הגאון רבי יצחק שליט"א. לכן ראוי לציין ולהצביע על מה שאמר לי מרן הגרי"ש אלישיב זיע"א, לפני כארבע עשרה שנה.

התרחש אז פיגוע בליל הסדר, מתו 32 איש הי"ד. באותו פסח, רבים לא יצאו לטיולים. היה פחד, בתי המדרש היו מלאים. באסרו חג עליתי למרן זיע"א ואמרתי לו – "הכול יראים מפיגועים, הלבבות מבקשים רוגע, מה לומר לציבור, במה להתחזק להדוף את הרעה?"

השיב מרן: "צריכים לתת כבוד לה'. בפסוק נאמר "ואת מכבדי אכבד" – מי שמכבד את הקב"ה, הקב"ה יכבד אותו".

מה המשמעות של הדבר, אם התפילה מתחילה בשבע, באים ברבע לשבע. מתעטפים ומתעטרים, אומרים במתינות ברכות השחר ו"ולעולם יהא אדם". בדיעבד, אפשר לבוא לבית הכנסת בחמש דקות לשבע, אך כאשר אבא שלי בא אלי לביקור, אכין את עצמי כראוי. גם הקב"ה שואל "מדוע באתי ואין איש". כמדומה שמרן ציטט את הגמרא בברכות: "אמר רבי יוחנן בשעה שהקדוש ברוך הוא בא בבית הכנסת ולא מצא בה עשה – מיד היה כועס, שנאמר מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה". לכן כמה טוב לבוא לתפילה בזמן הראוי, לכבד את הקב"ה, כפי שנכנסים בראש השנה וביום הכיפורים, נכנסים לתפילה בזמן ובריאות הרוממות.

כידוע שהשל"ה כותב שמקום התפילה זה מעין העקידה. ומי שבא בזמן לתפילה הוא נקרא ידיד ה'. ה'בן איש חי זי"ע אמר כי מי שבא זריז לתפילה מובטח לו שמלאכי השרת מזרזים את תפילתו עד כסא הכבוד. בשיר השירים פ"ז נאמר "מלך אסור ברהטים". מלך – זה הקב"ה, אסור – קשור כביכול, כיצד הוא קשור? על ידי ברהטים: "מלך אסור ברהטים – הקדוש ברוך הוא נקשר באהבה, במצוות ובריצות שאתם רצים לפניו". כאשר רצים אליו הוא קשור אלינו, איזה תענוג!

ב'אורחות צדיקים' כתב, כי מצווה בשמחה שווה כאלף פעמים ממצווה שלא בשמחה. השמחה במצווה באה גם על ידי שמשיקיעים מחשבה בערכה. מתבוננים בשוויה.

מרן הסטייפלר היה מצטט את הסיפור הידוע של אותו יהודי שכיבד את התפילה והגיע לעולם הזה. נצטט את הסיפור כלשונו מספר אור זרוע חלק ב- הלכות שבת סימן מ"ב:

ואני שמעתי מפי ר"י החסיד זצ"ל שהיה רב גדול ומובהק לרבים והיה גוער בבית הכנסת שהיו מאריכים בברכות שהיה בדעתו למהר ללימוד ונענש על ככה באותו עולם, וגם שמעתי בשם רבי יהודה החסיד זצוק"ל שאמר כגון בימות החורף שהיה קור גדול מוטב שילכו לבית אותם שאינם מלובשים היטב ואל יקצרו בשבחו של הקדוש ברוך הוא בעבורם ואני הכרתי יהודי אחד מוורמ"ש והיו קורין אותו ר' בונים והיה זקן וקובר מתים ומשעתי אל

נכון ואל האמת שפעם אחת השכים לבית הכנסת וראה אדם אחד יושב לפני בית הכנסת ובראשו כתר של עשבים שקורין "צפל" ובלשון כנען קויטנ"י ויצ"ץ ונתפחד כסבור שהוא שד, וקראו ואמר לו וכי אינך פלוני שמת עתה וקברתיך ואמר לו הן, ואמר לו היאך אתה באותו עולם, והשיב לו היטב עד מאוד, ואמר לו מה זכויות יש לך והלא אתה היית אדם כל דהו? והשיב רק באותו זכות שהייתי אומר ברכות בקול נעים בבית הכנסת בזכות זה הביאוני בג"ע ומכבדין אותי, וזה לך הסימן שאני הוא המדבר אליך כי תראה בית יד חילוקי קרוע שקרעת לי כשהלבשתי התכריכין. ושאל אותו מה זה שבראשך, וענהו הם עשבים שבגן עדן ששמתי בראשי כדי לבטל ריח רע מעלי של זה העולם. כתבתי אני המחבר אילו המעשים כדי שיראה ירא שמייים וישים אל לבו ויאמר שבחתי של הקדוש ברוך הוא בקול נעים ובכוונה ויזכה לגן עדן.

(מוסף שבת קודש, יתד - פרשת שופטים)

חלמה הזקנה חלום נורא: איש זקן עטוף לבן שזקנו יורד על פי מידותיו הופיע בחלומה 'שמי שלום שרעבי...' אמר הזקן לאשה, נשלחתי משמים להזהירך כי אם תוסיפי להמרות דברי ביה"ד, תגרם לך תקלה

הסיפור על האשה שנטשה את כל קרוביה ומכריה, ובאה להסתופף בצלה של השכינה, אך מיאנה לשמוע את הוראות הרב

הזקנה, והוסיפה להיכנס לביהכ"נ בעת אמירת "הקדושה". בט"ו בשבט יצאה הזקנה מהעיר העתיקה וחיזרה על פתחי היהודים בשכונות החדשות, כשהגיעה לשכונת "נחלת שבעה" ראתה בית מפואר שעל שער הכניסה שלו מתנוסס הפסוק "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד", הישישה הסיקה מכך כי בבית זה מתגורר צדיק ועשיר שיתן לה מתת יד נדיבה, היא הקישה בדלת, ואיש הדור פנים הזמינה לסעוד את לבה בארוחה דשנה וטעימה לכבוד ט"ו בשבט, הזקנה נעתרה לבקשתו ונכנסה לביתו, בתום הסעודה אמר לה המארח - כשחיוך זדוני מרוח על פניו: "היודעת את כי אכלת כעת בשר חזירי?!" הזקנה הזדעזעה לשמע הדברים, וזעקת שבר בקעה מפיה, היא לא האמינה למשמע אזנה. למראה הנסער של הישישה הנבהלת הוסיף בעל הבית ואמר: "אני הוא שלמה רוטנשטיין המיסיונר, האם לא שמעת עלי?!" ברגע זה נזכרה הישישה בשם המחריד הזה וכמעט התעלפה, דבר מעלליו

של שלמה רוטנשטיין המומר להכעיס מפורסם היה ברבים, וידועה גם הלשנתו על אחיו היהודים בפני השלטונות הטורקים. הזקנה קמה בבהלה ונמלטה מהבית הטמא, היא הגיעה לעיר העתיקה כשנשמתה טרופה וברכיה כושלות, והלכה לבית רב העיר רבי שמואל סלנט, וסיפרה לו על דבר החלום בו נגלה אליה הרש"ש, ועל שדבריו התקיימו במלואם - היום באה שגגה נוראה לפיה ואכלה בשר לא כשר בבית המיסיונר, את דבריה אמרה כשמפעם לפעם נקטעו דבריה בכי תמרורים.

רבנו ניחם אותה והבטיח לה שיערוך לה סדר תיקון לעוונה, אך כל זה בתנאי שמעתה תקבל ע"ע שלא תכנס לביהכ"נ בשעה שהגברים מתפללים. מאותו יום ואילך הכירה האשה את מקומה בעזרת הנשים בלבד, מדי שנה בט"ו בשבט נהגה האשה להזמין לביתה תלמידי חכמים ועניים, ולכבדם בפירות ז' המינים שהשתבחה בהם א"י, בכדי שיברכו לעלוי נשמת הרש"ש ולכפרת עוונה.

(עשה פלא דף 446).

(מתוך עלונו של הרב חנניה צילק - שופטים)

"וְלֹא תִסְוּ מִכָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְהָ אֶתְכֶם הַיּוֹם" (דברים כ"ח, י"ד) בעיר העתיקה בירושלים התגוררה לפני כשמונים שנה אלמנה זקנה, היא נטשה בחו"ל את כל קרוביה ומכריה, ובאה להסתופף בצלה של השכינה בקרבת מקום לשריד בית מקדשנו, מגוריה היו בחדר צר, קיתון של ממש, פרנסתה הייתה מנדבות שהיו נותנים לה שכניה הטובים, אשה זו היתה חסודה, גם מלחמה הדל חלקה לאחרים, היא שהתה במרבית שעות היום בעזרת הנשים, והאזינה לתפילות, מעודה לא החמיצה ענית קדיש או ברכו, וכשהיה הש"ץ מגיע לקדושה או לברכת כהנים הייתה חשה התעלות של קדושה. אך "אליה וקוץ בה" בעת שהיה הקהל הקדוש עונה קדושה בחזרת הש"ץ, נוהגת הייתה לצאת מעזרת הנשים ולעבור לחלק הגברים, היא הייתה פוסעת פסיעות אחדות ככל שיכלה לעבר התיבה, ומשתתפת עם הגברים באמירת "קדושה", המתפללים מחו והתריסו כנגדה על התנהגותה הסותרת את

ההלכה, אך ללא הועיל, כל מחאותיהם נתקלו באוזנה האטומה. משכלו כל הקיצים הוזמנה לדין תורה אצל רבי שמואל סלנט רבה של ירושלים, היא השמיעה את טענותיה והסבירה שכל חפצה הוא להשתתף עם הצבור בקידוש שמו של הקב"ה, והיא חשה שרק באופן זה היא מתקרבת אל אביה שבשמים, אולם, הרב פסק שלמרות כוונותיה הטובות, אסור לאשה להתפלל יחד עם הגברים, והרב שניסה בניעמות לשכנעה לא הצליח, אלא יצרה גבר עליה ומאנה לשמוע.

בליל העשירי בטבת, חלמה הזקנה חלום נורא: איש זקן עטוף לבן שזקנו יורד על פי מידותיו הופיע בחלומה, "שמי שלום שרעבי..." (הרש"ש). אמר הזקן לאשה היום יום השנה לפטירתך ונשלחתי משמים להזהירך כי אם תוסיפי להמרות דברי ביה"ד, תגרם לך תקלה בט"ו בשבט הקרוב. הזקנה התעוררה בבוקר ותפעם רוחה, היא ידעה שהיום יום ההילולא של הרש"ש הק', ולפיכך חשבה רבות על חלומה, אולם בהגיעה לביהכ"נ גבר עליה יצרה ודחתה דבר החלום: "דברי החלומות שווא ידברו" - הפטירה

מששמע זאת ה"בת עין" נסגר מיד בחדרו ושפך ליבו בדמעות לפני הקב"ה שיהיה הוא מן הזוכים לראות

מעיינין החסידות - הרב מרדכי שטוב

רבי אברהם דב מאבריש, ה"בת עין" מזיטומיה, נהג להכניס לביתו כל שד"ר מארץ הקודש והיה מבקש מהם לספר בשבחה של ארץ ישראל. ויהי היום, הגיע שד"ר מכוּבד למראה שהתארח בשבת אצל ה"בת עין" וכמוֹבן שבסעודה הפליג לספר בשבחה של הארץ וכל כמה שהוסיף לספר הפציר רבי אברהם דב שישפר עוד, על ירושלים, על מקום המקדש ועל שאר ערי הקודש. השד"ר שכבר סיפר בהרחבה ובדברי מליצה וכל סיפור ומעשה על הארץ ואנשיה שזכר כבר סיפר בהרחבה יתירה, נענה ואמר "ארץ ישראל כה נפלאה היא עד שאין אבניה אבנים רגילות אלא מרגליות הן".
לאחר אותה שבת החליט ה"בת עין" לעלות לארץ ישראל ולמלא סוף סוף את תשוקת ליבו הטהורה. אומר ועושה. למרות קשיי הדרך והטלטולים קם ועלה לארץ הקודש.

לאחר שהות זמן, פגש באותו שד"ר פנה אליו ה"בת עין" ואמר "יש לי קפידיא עליך. עליתי לארץ וזכיתי לראות בטובה וחשתי שאכן עיני ה' אלוֹקִיךָ בה מראשית שנה ועד אחרית שנה, איני שובע מלהביט ולהרגיש את ארץ ישראל, אך דבר אחד בדבריך אינו נכון, מה שאמרת שאבני

הארץ כמרגליות והנה אבניה ככל האבנים".

אמר לו השד"ר "אבני הארץ נוצצות כמרגליות אך לא כל אחד זוכה לראות".

מששמע זאת ה"בת עין" נסגר מיד בחדרו ושפך ליבו בדמעות לפני הקב"ה שיהיה הוא מן הזוכים לראות.

לאחר זמן מה, זימן אליו את בני חבורתו לסעודה ולנוכח תמיהתם לשם מה סעודה בסתם יום של חול, הסביר להם "היום זיכני הבורא לראות שאכן אבני ארץ הקודש מאירות כמרגליות וגם מי שאינו זוכה לראות שידע שאין החיסרון אלא בו ולא בארץ".

הפרשה פותחת במילים "וְהָיָה כִּי תָבֹא אֶל-הָאָרֶץ" אומר ה"אור החיים הקדוש" אין והיה, אלא לשון שמחה כי אין לו לאדם לשמוח אלא בישיבת הארץ. ומביא בספר "מעיונות הנצח" על רבי אברהם יעקב מסדיגורה שכאשר עלה לארץ ישראל טעה בקידוש של ראש השנה ואמר "זמן שמחתנו" ואחר כך אמר לחסידיו שבאמת אין זו טעות כל כך גדולה "וכי יש שמחה גדולה יותר מלישב בארץ ישראל"?

ההולך יחף בשבת האם מבטל מצות "עונג שבת"?

האם עדיף ללכת כמה פעמים לקניות לשבת או ללכת פעם אחת לקניה מרוכזת?

הרב צבי וינברג

"הַרְפֵּה כַּף וְהַעֲנֵגה אִשְׁרֵי לֹא נִסְתָּה כַּף רַגְלָהּ הַצַּג עַל הָאָרֶץ" (דברים כ"ח, נ"ז)
היראים (סי' תי"ב) כ' לגבי מצות עונג שבת, "כשם שיש עונג באכילה כך יש עונג בהנאת גופו, ומצוה לאדם לענג עצמו בהנאת גופו שגם היא נקראת עונג דכתיב "אִשְׁרֵי לֹא-נִסְתָּה כַּף-רַגְלָהּ הַצַּג עַל-הָאָרֶץ, מִהֲתַעֲנַג, וּמְרַךְ", ע"כ.

ובהגהות תועפות ראם (אות ג) כ' לענג את עצמו בהנאת הגוף, לא ביאר רבנו מה היא, ולפי הנראה נמסר הדבר לכל אדם ממה שיתענג זהו מצות.

הב"ח (סי' רמ"ב) כתב שמשמע מהיראים שיש לזוהר שלא לילך יחף בשבת, מצד ביטול עונג שבת, (ועי' ב"ח סי' ש"א ומשנ"ב שם ס"ק ס"ב).
דבר מענין בענין "עונג שבת" נמצא ב"לקט יושר" (לתלמיד התרומת הדשן עמ' 121) שכתב "יש לתקן תענוגיו שילך כמה פעמים לשוק בערב שבת לקנות צרכי שבת, שזהו נכון יותר מלקנות בבת אחת כל הצורך לשבת, משום שכשהוא מרבה לקנות הרבה פעמים הוא קונה ומרבה יותר בתענוגים, או שמא ימצא בפעם אחרת דבר שהוא מתענג בו יותר אז שכרו הרבה מאוד".

ומרן הח"ח זצ"ל (שם עולם ח"א פ"ד) כתב "שמעתי בשם גדול אחד, שאמר, לפי מה שידוע מחז"ל דמי ששומר שבת בעולם הזה אז גם שם

אפילו אם נתחייב חס ושלוש עונש גהינם עבור עונותיו אינו נענש ביום השבת, דנחשב לאיש ההוא זמן שבת מעת שהתחיל בערב שבת להתעסק

בצרכי שבת, ומגינה עליו זכות השבת, ועל כן מאד צריך להשתדל בענין צרכי שבת וייתב לו בזה ובבא.

ודומיא דמוצאי שבת, דעד שישלימו ישראל סדריהם אינם נענשים בגהינם אף שכבר הוא לילה, מטעם דנמשכת

קדושת שבת עד זמן זה, (וכדאיתא בסימן רצ"ה בטור או"ח והגר"א שם), כן הוא בערב שבת מעת שמתחיל להתעסק בצרכי שבת מתנוצץ עליו קדושת שבת, ע"כ.

ובשערי תשובה (סי' רנ סק"ב) כתב "עיין באה"ט בשם כוונות האר"י ז"ל, הזיעה שאדם מזיע בצרכי שבת הם סגולה למחיקת העונות כמו הדמעות ולכן צריך לטרוח הרבה בשביל כבוד שבת".

(קב ונקי)

מדוע הרמב"ם ביטל את חזרת הש"ץ?

ויוסר חילול השם שנתפשט בין העכו"ם שהיהודים רוקקים וכחים ומספרים בתוך תפילתם שהרי הם רואים זה תמיד'

כן בלי ספק ויחשוב שזה שאומר שליח צבור אין לסמוך עליו וא"כ יצא מבית הכנסת כל מי שאינו בקי והוא לא יצא ידי חובתו ותבטל הכוונה אשר בעבורה חוזר שליח צבור התפילה שהוא להוציא את שאינו יודע. ואמנם כשלא יתפללו הקהל בלחש כלל אלא יתפללו הכל אחר שליח צבור תפילה אחת בקדושה כל מי שידוע להתפלל יתפלל עמו בלחש

והבלתי בקיאים ישמעו ויכרעו כולם עם שליח צבור ופני כל העם אל ההיכל בכוונה ויצאו כולם ידי חובתן. ויוסר חילול השם שנתפשט בין העכו"ם שהיהודים רוקקים וכחים ומספרים בתוך תפילתם שהרי הם רואים זה תמיד ומעידים עליו. ע"פ תקנה זו היו מתפללים כולם יחד הש"ץ בקול רם והעם בלחש עד שסיימו התפילה כאחד, ומה שתיקון זה הוא כנגד

דין הגמרא לא ראה בכך מונע לפי שאנו אומרים באיסורי תורה "עת לעשות לה' הפרו תורתך", ותקנה זו המשיכה עוד הרבה זמן אחר מותו של הרמב"ם.

ומביא שבשנת ה' אלפים רצ"ט פרצה מחלוקת במצרים בין קהל הספרדים לבין ילידי המקום, והרדב"ז שם פוסק כשיטת הספרדים שיש לבטל תקנת הרמב"ם, עיי"ש שסולקו כבר הסיבות שהביאו לתקנה זו. ובשו"ת הרשב"ש (לר' שלמה בן התשב"ץ סי' נ"ו) כתב שאם אביו היה מסכים עמו היה מבטל את חזרת הש"ץ. ועיין בשו"ת יחווה דעת (ח"ה סי' י"ב) שמאריך בזה ומביא אחרונים שאף בזמננו רצו לבטל חזרת הש"ץ. (קב ונקי)

הרב צבי וינברג

"וְלִתְהַיְתֵּי עֲלֵינוּ עַל כָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עָשָׂה לְתַהֲלָה וְלִשְׂמֵי וְלִתְפָּאֲרֹת" (דברים כ"ו, י"ט)
"בעל הטורים" מבאר "לתהלה ולשם ולתפארת", כלומר מה שישאל משבחים ומהללים להשם, הוא לו לתפארת והיינו דאמרין (מגילה טו): "עתידי הקב"ה להיות עטרה בראש כל צדיק וצדיק", שאותה עטרה שמעטרים להקב"ה בתפילתם מחזירה להם, אבל מי ששח שיחת חולין בבית הכנסת מקיפין לו כל גופו בקוצים.

תוכחה נוספת על עניין זה נמצא בסמ"ק (מצוה יא) וז"ל אוי להם למדברים דברים בטלים או עושים שחוק וקלות ראש בבית הכנסת בשעת תפילה ומונעים בניהם מחיי עולם הבא, כי יש לנו לעשות ק"ו בעצמינו מעובדי אלילים אשר אינם מאמינים, עומדים כאלמים בבית חרפותם כל שכן אנו העומדים לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, ומצינו במדרש ובתלמוד, גם סיפרו לנו אבותינו וראינו בעינינו כי כמה בתי כנסיות אשר נהפכו להיות בתי עובדי אלילים על שהיו נוהגין בהם קלות ראש.

בשו"ת הרדב"ז (אלף קס"ה) מובא תקנה שתיקן הרמב"ם שהסכימו איתו על היושבים בבית מדרשו וכל תלמידי חכמים שהיו בדורו שלא יתפללו אלא תפילה אחת דהיינו שאומר השליח תפילה י"ח בקול רם וכל העם עונים אחריו בלחש מילה במילה. וטעם לתקנה זו הביא שם "לפי שכשיחזור שליח צבור להתפלל בקול רם כל מי שהתפלל ויצא ידי חובתו יהפוך פניו לספר עם חבירו או לשיחה בטלה ויחזור פניו מהמזרח וירוק ויסיר כיחו וניעו. וכשיראה אותו חבירו שאינו בקי יעשה גם הוא

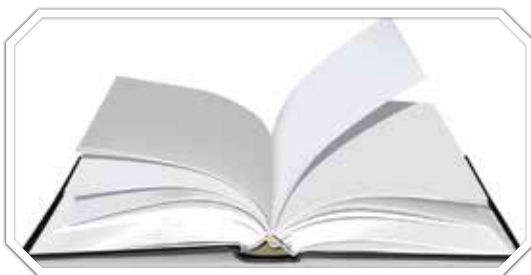
מדוע לא הצליחו לשכנע את הציבור לתרום כסף להדפסת ספר מספרי הג"ר שלמה קלוגר זצ"ל

כתוב בפ' כי תבא ביאור על הפסוק "והתמכרתם.. לעבדים ולשפחות ואין קונה - אלה דברי הברית" שהקשה דיש להבין הסמיכות של הפסוקים. וכ' שהנה בעוה"ר ימים באים קודם ביאת המשיח אשר קרן התורה

ישפל עד שיסע איש עם ספר חדש למוכרו ולא ימצא שום קונה עליו, וזה מרמזת התורה "וְהִתְמַכְּתֶם שָׁם לְאִיבֵיךָ לְעֶבְדִים וְלִשְׁפָחוֹת, וְאִין קָנָה - אֵלֶּה דְבָרֵי הַבְּרִית", שלא ירצה שום איש לקנות את דברי התורה.

ויאמר לו הרב עתה נפתרה חידתנו יען כי בחיבור הזה נפיק מפומיה דהרב המחבר הק' כי אין קונה שום ספר בימים הבאים, לכן נתקיימו דיבוריו הקדושים דווקא בספר הזה שלא רבו התורמים עליו להדפיסו.

(קב ונקי)

הרב צבי וינברג

"וְהִתְמַכְּתֶם שָׁם לְאִיבֵיךָ לְעֶבְדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְאִין קָנָה" (דברים כ"ח, ס"ח-ס"ט)
בס' אוצר שיחות חכמים, (חלק דעת זקנים שמע שלמה), מובא מעשה שאיש עני והגון הפציר בהר"ר א"ב קלוגר זצ"ל ליתן לו כת"י על התורה מחיבורי הג"ר שלמה קלוגר זצ"ל לנסוע עם הכת"י לקבץ מעות להדפיס.

לרוב הפצרתו נעתר אליו, והאיש ההוא שם לדרך פעמיו, ולא הצליח בדרכו ולא קיבץ מעות די צורך ההדפסה ויצר לו מאוד. ויבוא לפני רב גדול ומפורסם א' וישפוך את מר שיחו שבכל מקום מזכירים כ"כ את שמו של המחבר בחרדת קודש וכל ספריו יקרים וחביבים מאוד בעינם, ומדוע עלה הגורל על ספר זה שלא לבוא לדפוס. ויבקש הרב מאת האיש להראות לו את החיבור, ויפתח את הספר וימצא

הלכתי ומצאתי שם חוקר שהגיע מאוסטרליה טס עשרות שעות, התאושש במשך יומיים ועכשיו מחכה הוא שהשערים יפתחו. ואכן נפתחו והוזמנו פנימה

רבי יעקב גלינסקי זצ"ל עם הסבר שהסביר לו הרב מפוניבז' את הפסוק: לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו

השולחן האחר את הכתבים שהלה ביקש. אבל היינו באמצע השיחה. הלה מסידיני, ובסידיני יש לי מכרים, והוא מכיר אותם, ידיד קרוב. אז מה שלומם, ומה חדש אצלם –

אבל לא יעלה על הדעת להמשיך בשיח. יש לנו עשרים דקות, ועלינו לנצלן. עלי להסתגל לכתב, לעיין, למצוא דבר חידוש, לדלות מרגליות. בעוד עשרים דקות יבוא הספרן ויקח את הכתבים, האוצר יגנז, וההזדמנות הנדירה תחלוף.

כזו צריכה להיות הרגשת בן הישיבה בשבתו ליד הגמרא!

שלא יאמר לעצמו: אהיה רבי עקיבא איגר' שעה מאוחר יותר. כי השעה הזו לא תחזור, תחלוף

לבלי שוב. אתה תהיה לרבי עקיבא איגר' שעה פחות! כל שעה, כל עשרים דקות, הם ביקור חדש, ביקור בפני עצמו!

(מתוך והגדת אלול)

הייתי אצל הרב מפוניבז', ושאלני: "איך תסביר את הפסוק, דוד המלך מבקש לשבת בבית ה' כל ימי חייו לחזות בנעם ה', ולבסוף אומה: "ולבקר בהיכלו", ביקור גרידא. הלא השתכן שם, ולכל ימי חייו!"

הכרתי אותו, וחייתי: "יודע אני שיש לכם תרוץ. תאמרו, ואדרשנו בשמכם", אז הנה, מקיים אני את הבטחת:

אמה: "את התרוץ הבנתי בלונדון. יש שם מוזיאון ובו כתבי יד נדירים מימי רבותנו הראשונים. הם ספונים וטמונים ושמורים מכל משמה. לא לכל אדם ניתנת הרשות לראותם ולא בכל עת. יש להרשם, ולהוכיח שאתה בעל ענין, רב או חוקר, לציין באיזה כתב יד מעונין אתה לעיין, וקובעים לך זמן, לעשרים דקות בלבד.

גם אני בקשתי להזין עיני בכתבי הראשונים. הלכתי ומצאתי שם חוקר

שהגיע מאוסטרליה. טס עשרות שעות, הגיע בשבוע שעבר, התאושש במשך יומיים ועכשיו מחכה הוא שהשערים יפתחו. ואכן נפתחו, והוזמנו פנימה. הספרן הניח על השולחן האחד את הכתבים שביקשתי, ועל

מה העניין המיוחד שאדם גדול יהיה שליח ציבור בסליחות ובימים נוראים?

שם שיש עניין לתת לגדול להתפלל, משום ש"אם מתחיל דבר כשורה ובהכשר, הכל הולך כסדר".

ומבאר שם שכל מי שהוא ראשית צריך לאקדומי למצוה, ולכן קורא דווקא על בכורים שהוא ראשית המצוה שעושים בתבואה. וכן לענין עבירה מי שהתחיל הוא עיקר, וראייה לכך שהסמיך פ' עמלק ל'ויהי כי תבא', כי עמלק ראשית גוים עמלק וגו'. וכן פירש"י משל לאמבטיה רותחת וכו'.

ולכך אנו מכבדים המביאים בכורים, ובעלי אומניות עומדין בפניהם ולא בפני ת"ח, וגם בני ירושלם יוצאין לקראתן ואומרים אחינו בואכם לשלום, הכל כדי חבוב המצוה וכדי שיבואו לשנה האחרת, וכדי להתחיל בכורים, ואח"כ תרומה, ואח"כ מעשר ראשון, ואח"כ מעשר שני, ואח"כ מעשר עני, מעתה הולך הכל כסדר, אם מתחיל בתחילה יפה.

(קב ונק)

הרב צבי וינברג

"וְלִקְהַת מְרֵאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה" (דברים כ"ו, ב')

הרמ"א או"ח (תקפ"א) כתב שידקדקו לחזור אחר שליח צבור היותר

הגון והיותר גדול בתורה ומעשים שאפשר למצוא, שיתפלל סליחות וימים נוראים. ובלקט יושר (לתלמיד התרומת הדשן או"ח דף ק"ז) כתב: אני שמעתי ממוהר"ר שלמה שפירא זצ"ל שדרש מי שמתפלל ימים נוראים ולא מתפלל סליחות, דומה למי שרוצה לילך לפני מלך ויש לו מפתח הפנימי ואין לו מפתח החיצון, ולכך סבא להתפלל סליחות מי שמתפלל ימים נוראים, וכתב

החיצון, ולכך סבא להתפלל סליחות מי שמתפלל ימים נוראים, וכתב

אילו ברכות נאמרו בתורה לנזהר מלשון הרע? כיצד עשוי לחול 'נדוי' על המספר לשון הרע? ומהי החומרא המיוחדת שבסיפור לשון הרע על לומדי תורה?

הרב יהודה יעקבזון

בפרשת השבוע אנו למדים על מעמד הברכות והקללות שהצטוו ישראל לקיים בכניסתם לארץ ישראל, על ההרים גרזים ועיבל. בתורה נזכרות רק הקללות הפותחות כל אחת במילה 'ארור'. ואמרו חכמינו ז"ל, שכנגד כל קללה, הקדימו המברכים לומר 'ברוך', ולדוגמה: כנגד "ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה", אמרו "ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה".

בפתיחה להלכות לשון הרע ורכילות, מונה החפץ חיים שבע עשרה מצוות לא תעשה וארבע עשרה מצוות עשה שעליהן עובה, או עשוי לעבור, הנכשל בלשון הרע וברכילות. ובסיום דבריו כותב שמלבד האיסורים הרבים, עלול המספר לשון הרע ורכילות להחיל על עצמו חלילה כמה מן הקללות שנאמרו בהר עיבל: הראשונה שבהן היא - "ארור, מכה רעהו בפתר", שלפי

דברי חז"ל מכוונת גם כלפי המספר לשון הרע. ובעל הטורים כתב רמז לכך, שהמילה "בסתר" - בגימטריא "בלשון הרע", כלומר, ארור מכה רעהו בלשון הרע. ויש שהוסיף רמז דומה: "מכה רעהו בפתר" - בגימטריא "להזהר על לשון הרע".

והקללה השניה - "ארור, משגה עור בדרך", האמורה גם כלפי אדם המחטיא את חברו; והמספר לשון הרע מחטיא את השומע, ולפעמים גם

השומע נחשב כמחטיא את המספר.

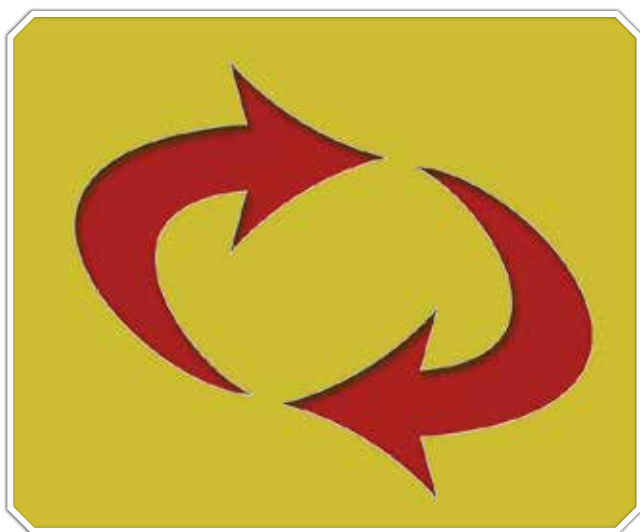
ואם הופקר אצלו איסור לשון הרע ועובר עליו בשאט נפש, עלולה חלילה לחול עליו קללה שלישית - "ארור, אשר לא יקים את-דברי התורה-הזאת--לעשות אותם", האמורה כלפי מי שאינו מקבל על עצמו לקיים את כל התורה. ויש שכתב שלפי המבואר בתלמוד ירושלמי שמי שיש בידו אפשרות להחזיק ולפרנס לומדי תורה ואינו עושה כן, עובר על "ארור, אשר לא יקים את-דברי התורה-הזאת", המספר לשון הרע על תלמיד חכם וגורם בכך לפגיעה בפרנסתו, עובר על 'ארור' זה. ואם מספר לשון הרע על אביו ואמו, עשויה לחול עליו גם הקללה "ארור, מקלה אביו ואמו".

ומסיים החפץ חיים, שבגמרא כתוב כי כל 'ארור' כולל 'נדוי', ואם כן, מי שאינו נזהר בלשון הרע צריך לחשוש לנפשו שמא

נדוהו בשמים על כך.

וכאמור, לכל 'ארור' הקדימו 'ברוך', ואם כן, הנזהר מלספר לשון הרע ורכילות, זוכה לברכות הלויים שענו אחריהן כל ישראל 'אמן': "ברוך אשר לא יכה את רעהו בסתר", "ברוך אשר לא ישגה עור בדרך", ו"ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת".

[חפץ חיים פתיחה, ארוין, א-ג; ביאורים ומוספים דרשו, ו 5-1]

איזה פסוק מהקללות כשקוראים אותו הפוך, הוא לברכה?

הרב צבי וינברג

"שורה טובה לעיניך ולא תאכל ממנו חמורה גזול מלפניך ולא ישוב לך צאנף נתנות לאיביך ואין לך מושיע". (דברים כ"ח, ל"א)

החיד"א ב"נחל קדומים", כתב שבכל התוכחות גנוזות ברכות בתוכן כמו שאמרו חז"ל, ושמעתי שפסוק זה אם תקראנו למפרע הוא ברכה, וכך סידורו: "מושיע לך ואין לאיביך נתנות, צאנף לך ישוב מלפניך גזול חמורה, ממנו תאכל ולא לעיניך טובח".

(קב וקז)

- מה ענינו של לבן הארמי, למקרא ביכורים, וליל הסדר?
- מדוע רק 'וידוי מעשרות' מסתיים בתפילה, ולא 'מקרא ביכורים'?
- מהו הטעם של ברכת הנהנין?
- מהי הסכנה בחסרון השמחה בעבודת ה'?

כל התשובות בספר 'דרש דוד על התורה' לרכישה התקשרו 02-5609000

השאלה ששאל החפץ חיים: להגאון ר' עקיבא איגר זצ"ל היתה הצלחה יוצאת מהכלל בכל כתביו, כל מילה ומילה מדויקת, כל קושיא קשה כברזל, ולמה לא מצינו בשאר גדולי ישראל, הן בדורות שלפניו והן בדורות שלאחריו, הצלחה כזאת?

<<< המשך מעמוד 15

כיון דעולם חסד יבנה, וזה הסיבה לכך שהרב דפוניבז' זצ"ל ייסד את בתי אבות המפורסמים בצמוד לשיבתו הגדולה שבבני ברק.

(מאיר עיני ישראל ח"ב עמ' 95 מרשימות הגר"י סוקל שליט"א)

הסיבה שהרב לא ביטל את הקידוש לפני התקיעות

אמר רבינו שליט"א ששמע מהרב מפוניבז' זצ"ל שאמר שהיה מבטל את הקידוש שעושים לפני התקיעות בר"ה, רק היות שבאים להתפלל בישיבה גם ילדים מבתי אבות שהם יתומים עניים אינו רוצה לבטל.

(פרי חיים 61)

יצא פונביז'

סיפר רבינו: בערוב ימיו של הרב זצ"ל כששב מניתוח בחו"ל, ביקשו להוציאו למרפסת הסמוכה למעונו, באגף השמאלי של ישיבת פונביז', הרב ישב על כסא נוח, ולידו היה רבי שמואל רוזובסקי, וגם אני נכנסתי, ולפתע הרב זצ"ל פתח לומר בנימה של כאב: והרי החפץ חיים השקיע בי יותר מכל, וכל כך דיבר איתי, ומה יצא מזה? וכיון שנשמע בקולו הכאב, העזתי ואמרתי לו 'יצא פונביז', מיד נחה דעתו והפטיר - זה נכון. המשך רבינו והסביר כי החפץ חיים נטע בו אהבת תורה עצומה, ובלא אהבת התורה העצומה הזו לא היה יכול להיווצר 'פונביז'. החפץ חיים ידע שכוחותיו גדולים מאד, ובאמת חלק הכי גדול של התורה בארץ ישראל נזקף לזכותו.

(מאחורי הפרגוד)

מסירות לתורה

שאלו את רבינו, מדוע הרב מפונביז' הצליח כל כך, והשיב, מחמת שמסר את כולו לתורה, היו ימים שכל שעות היום התרוצץ בחו"ל למען הישיבה, ובלילה ישן בתחנת רכבת, היום, יודעים בעולם מקיומו של 'עולם הישיבות' אבל פעם הגבירים היו יותר מגושמים. היה גם מי שנתן לו פעם חצי דולר. היו לו ייסורים קשים ובזיונות. פעם הרב מפונביז' התבטא באוזני: כל השנה אני שונור, ובירחי כלה אני ראש ישיבה... וסיפר הר"ש לורנץ זצ"ל לרבינו שליט"א שבעצמו ראה שהרב יצא מחדרו של גביר ללא פרוטה, ואף מיאן לקבל אנשים נוספים לצדקה, הרב פגש בחוץ את ר"ש לורנץ ועימו מרן הגר"א קוטלה, נכנס הר"ש לורנץ שנית להשתדל לפחות עבורם: איך אתה לא מקבל אותם? וקבלם. ומדוע הצליח לדבר על לבו של אותו עשיר? כי ר"ש לורנץ היה חבר כנסת, ואת זה העשירים מבינים...

(כאיל תערוג)

מפוניבז' זצ"ל על פגישתו עם החפץ חיים!

שח רבינו שליט"א, סיפר לי הרב מפוניבז' זצ"ל שהיה אצל החפץ חיים לפני נסיעתו בפעם הראשונה בשביל ישיבתו למדינת הים ג' ימים מהשכם בבוקר עד חצות הלילה, משש בבוקר עד 12 בלילה, וכל הזמן הוא דיבר רק עמו, וכל דבריו היו או על צרות כלל ישראל, או בעניין הגאולה העתידה, וכאשר היה מדבר מצרות הכלל היה בוכה בדמעות ממש, טפין גסין של דמעות, והתבטא "טרערן וויא באבעס", וכשהיה מדבר מהגאולה צהלו פניו מרוב שמחה, ואנחנו מדברים כמעט כל יום מהגאולה אבל בלי שום רושם וכן מהצרות ר"ל, אבל אצלו מה שדיבר הוא היה אז חי ומרגיש ממש. (ימלא פי תהלתך) והרב מפונביז' זצ"ל מסר לרבינו דברים נסתרים מהשיחה המופלאה של החפץ חיים, וכמוס הוא אצלו.

כאשר החפץ חיים סיים את השיחה, הרב מפונביז' ביקש לקבל ברכת פרידה. הח"ח התבטא 'האם אתה נוסע, והרי עדיין לא דברנו', הרב שאל: האם לא אסע? השיב הח"ח לא אמרתי שלא תיסע, רק אמרתי כי עדיין לא דברנו. והרב מפונביז' נפרד ממנו לשלום, טרם שנסע לכיוון עיר הנמל להפליג באונייה חלף והלך לבקר את בנו ר' אברהם שלמד אז במיה בנו התאכסן בדירה בעיירת מיה, והיה שם בחור מהאכסניה שחלה, והרב נדבק ממנו, ושכב שם זמן מה בחוליו, והפסיד את הפלגת האוניה והנסיעה נדחתה.

(מאחורי הפרגוד)

חבל על הכסף

כמו כן סיפר רבינו שליט"א בשם הרב מפונביז', שכשראה פעם החפץ חיים את האברכים מכולל קדשים שותים קפה, אמר להם חבל על הכסף, אני אבקש מבתי שרה שתבשל קצת תפוחי אדמה, ולא תצטרכו לשתות קפה (והיה כוונתו בעיקר היות והאברכים עזבו את הבית לתקופה ארוכה, רצה שישלחו מה שיותר כסף לנשותיהם, ורצה לחסוך פרוטות אלו ג"כ, כדי שיהיה לנשים יותר כסף).

(פרי חיים)

עדיף ישיבה ללא רבנות

סיפר רבינו שליט"א ששח לו הגאון דפוניבז' ר' יוסף שלמה כהנמן זצ"ל שמרן החפץ חיים זצוק"ל הורה לו שעדיף שתהיה לו ישיבה ושלא יהיה רב, מאשר בהיפך היינו רב בלי ישיבה, ומדוע השיב כך החפץ חיים? כי רב יכול להפסיד ממעלתו ורוחניותו, ועם ישיבה הכל אחרת. אך הוסיף דבכל ישיבה שתהיה, שיהיה לו בזה עוד מפעל חסד בנוסף,

מה העצה להתיר השחלת שרוך חדש בנעל בשבת? ובאיזה בגד אסור להשחיל חגורה בפעם הראשונה בשבת?

הרב יהודה יעקבזון

נעל שלא הושחל בה שרוך מעולם, אסור להשחיל בה שרוך בפעם הראשונה בשבת, מפני שמשלים בכך את צורת הנעל, והרי זה 'תיקון כלי' (שאיסורו נגזר מאיסור מלאכת 'מכה בפטיש'). ואף אם השרוך היה מושחל תחילה בנעל אחרת, אסור להעבירו לנעל זו. וכמו כן, אסור להשחיל שרוך חדש אף בנעל ישנה, כיון שזהו 'תיקון כלי' לשרוך. ויש שכתבו שמוותר להשחיל שרוך חדש, או בנעל חדשה, באופן שבודאי לא יישאר כך בקביעות אלא יוציאנו במוצאי שבת - כגון שמשחילו בנקבים העליונים בלבד, או שצבעו שונה לחלוטין מהנעל - משום שבאופן זה אינו נחשב כמשלים את צורת השרוך או הנעל. ברם, אף כשמדובר בשרוך שכבר היה מושחל בנעל ונשמט ממנה - אם השחלתו

מחדש כרוכה בטרחה, אסור להשחילו.

שרוך המושחל במעילים, סוודרים וכיוצא בהם, אשר בעזרתו מהדקים את הבגד או את הכובע המחובר אליו, אם נוהגים לקשור קשר בראשו למניעת 'בריחתו' לתוך הבגד, אשר נשמט מהבגד, אסור להשחילו מחדש אף אם הפעולה אינה כרוכה בטרחה, מחשש שמא יקשור את הקשר בראשו, ויעבור על איסור מלאכת 'קושר'.

וחגורה - מותר להשחילה בלולאות הבגד אף בפעם הראשונה, אולם אם החגורה שייכת רק לבגד זה - בשל הצבע, סוג הבד, גודל הלולאות, וכדומה - אסור להשחילה אלא אם היתה מושחלת בבגד זה קודם לכן. [שו"ע ש"ז, ב, ומשנ"ב טז, יח ו"כ; ביאורים ומוספים דרשו, 19-21]

היה לנו פעם דינר במקסיקו, היה שם אורה כבוד סגן נשיא ארה"ב, ומה הלך שם, מי ישב אתו בשולחן, לדבר, או לעשות איתו תמונה... סיפור שלם עשו מזה, צריך להתאפר קודם ולהתלבש בהתאם...

<<< המשך מעמוד 7

על מי שאומר 'עלינו לשבח' בכוונה, דברים נוראים. 'ברוך שאמר', 'עלינו לשבח'. חסר לנו את השמחה. הכל עושים בגלל שצריך לעשות, צריך לעשות את כל המצוות, בוודאי שצריך לעשות אבל להרגיש את השמחה, את הקרבה, את אהבת ה', אם מגיעים לאהבת ה' שום דבר לא קשה.

אלול צריך לקרב אותנו, זה זמן של קרבה לקב"ה, מצד אחד זה מפחיד. אבל הכי טוב לעבוד מאהבה, זה הרבה יותר מאשר לעבוד מיראה. ברור שמפחדים, מי שיכול להגיד שהוא לא מפחד, הוא שקרן. מה, אפשר לא לפחד? מצד שני אתה רואה שזה בריא וזה בריא, ב"ה, תודה לקב"ה, תודה על מה שיש לך, וככה מתקרבים.

אז אלול צריך להביא חיזוק לאדם, אני לא מדבר על לשים יותר לב כשמתפללים, להוסיף יותר ללימוד, ברור שצריך לתפוס חיזוקים. זה לא שייך שלא. וככה אפשר להגיע לראש השנה.

ברור שתמיד רצוי להוסיף ולהתחזק יותר, אני חושב שבעצם, האדם שיראה את הדינים מצד אחד, מה הולך היום, והוא יודע שהכל נקבע בראש השנה, זה מפחיד ואתה כל שנה רואה אותו דבר, שזה קרה וזה קרה... מצד שני, צריכים להגיע לאהבת ה' בעבודת ה', לא מ'פחדים', א"א לעבוד עם פחדים, זה לא עובד ככה, זה צריך לצבוט ולתת לך את הדחיפה אבל כל הזמן להודות לקב"ה, וללמוד ולקיים את התורה מתוך שמחה.

(קטעים מתוך ראיון ל'דרשו')

כל צרכי" איך אתה מברך את הברכה הזאת? חסר לנו שמחה בעבודת ה'. אני התפללתי עם הרב שך בשבע שנים האחרונות שלו, כל יום התפללתי אתו, שבתות חגים, הכל אתו ביחד. כשהגענו לברכת פוקח עיוורים הוא אמר לי תצעק פוקח עיוורים אני כבר לא רואה בעיניים. חולה אחד אומר לי תצעק "המכין מצעדי גבר" אני על כסא גלגלים כבר פעם הייתי אצל חולה, שכן שלי שהיה חולה, כבר שכב הוא לא יכול היה לזוז. הוא אמר לי תצעק מתיר אסורים, אני אסור במיטה שלי ולא יכול לזוז. נותנים לנו הזדמנות להודות לקב"ה, למה לעשות את זה בכזו חוסר שמחת חיים!! תודה. נותנים לך אפשרות להודות. אני פגשתי מישהו ברחוב לפני תקופה, הוא אומר לי אני חייב לך את החיים שלי, אמרתי לו מה לי ולך תגיד לי, הוא מספח לפני עשרים וכמה שנה הייתי בים ונסחפתי וצעקתי הצילו, אתה משכת אותי החוצה. אני חייב לך את החיים שלי.

הקב"ה נותן לנו כל רגע נשימה, הוא נותן לנו חיים. כל בוקר אנחנו אומרים "מודה אני...שהחזרת בי את נשמת" שהילדים שלי לא יתומים, ב"ה, אני אבא לילדים. חסר לנו את השמחה. אתה אומר קדושה, כתוב שמי שאומר 'אמן יהא שמיה רבא' מוחלין לו על כל עוונותיו. דברים נוראים. 'אמן יהא שמיה רבא'. לא, עכשיו יוצאים כולם החוצה לפני עלינו, מה אתה יוצא עכשיו החוצה? טיפש. את כל היהלומים תופסים עכשיו. להגיד בכוונה 'אמן יהא שמיה רבא' כתוב שקורעים לו גזר דין של שבעים שנה. במקום זאת אנחנו הולכים לסגולות לרבה הזה לרב הזה, לגדול הזה, מה סגולה!! תגיד 'אמן יהא שמיה רבא'. תראו מה שכתוב

האם ניתן ליטול ידיים בכלי זכוכית? האם ניתן להשתמש בשקית ככלי לנטילת ידיים? והאם ניתן ליטול ידיים ישירות מן הברז?

כשרות כלי שנסדק לנטילת ידיים

- כלי שנסדק - יש אומרים שהוא פסול לנטילת ידיים אף אם מדובר בסדק שְׁמִיּוֹם אינם יכולים לחדור דרכו אל הכלי; ויש אומרים שדין הסדק כדין הנקב (ראה תקציר לאתמול).
- כלי זכוכית המשמש למים חמים וקרים, שנסדק - אם כְּשִׁיעָרוּ לתוכו מים חמים יישבר מחמת הסדק, פסול לנטילת ידיים אף אם הסדק דק מאד והמים אינם מחלחלים דרכו כלל.
- כלי שאינו עומד ללא תמיכה - פסול לנטילה, אך אם כשנשפכים הימנו המים ללא התמיכה נותרת בו רביעית - ניתן ליטול בו ידיים בכמות המים שמכיל ללא התמיכה.

נטילת ידיים בכלים שונים

- תיק, סל קניות, וכיוצא בהם, אשר אינם מיועדים למים, אף אם התקין להם מושב והם מכילים רביעית מים ללא תמיכה (כשהם פתוחים) - פסולים לנטילה.
- כלי ששפתו האחת גבוהה מחברתה, וכגון שיש לכלי 'פִּייה' הנמשכת כלפי מעלה או כלפי מטה - יש אומרים שאין ליטול ידיים אלא דרך הצד הנמוך יותר, ויש חולקים.
- כלי שבתחתיתו קבוע ברז, ניתן ליטול בו ידיים בין דרך הפתח העליון של הכלי ובין דרך הברז. ויש להקפיד גם על אפשרות סגירה הרמטית של הברז, וכן שהברז יהיה מחובר לכלי בצורה הרמטית.

שפיכת מים מתוך כלי וב'כח גברא'

- יכול אדם ליטול את ידי חברו בכלי, אך ידיו אינן נחשבות כ'כלי' לגבי חברו, ולכן אם כינס מים בחופניו ושפכם על ידי חברו, אין זו נטילה.
- אם נטל ידו אחת ברביעית מים מתוך כלי, ונשארו מים בידו, ושפכם על ידו האחרת - לדעת רוב הפוסקים הנטילה פסולה, ולדעת רבנו תם הנטילה כְּשֵׁרָה.
- בנטילת ידיים צריך שהמים יישפכו על ידי הנוטל בכח אדם, ובלשון הפוסקים: 'כֶּחַ גִּבְרָא', ולכן צריך לשפוך במקום ובאופן שהמים יגיעו עד כל שטח היד בכח השפיכה, ולא מתוך זרימה עצמונית.

ה'קולות' המיוחדות בטבילת ידיים לסעודה

- מקוה מים שיש בו יותר מעשרים סאה מים שאינם שאובים בכלי, ניתן להשלימו עד ארבעים סאה מים שנשאבו בכלי, על ידי 'המשכת' המים בחריץ שבקרקע לתוך המקוה.
- בנוגע לרוב ההלכות, זרם של נוזלים המועברים מכלי אל כלי אינו נחשב כחיבור בין הנוזלים שבכלי האחד לנוזלים שבכלי השני, בין לקולא ובין לחומרא. זרם כזה מכוּנָה 'ניצוק'.
- אין ליטול ידיים מתוך ברז הקבוע בקירות הבתים בימינו, ואף בשעת הדחק. ויש שהקלו בשעת הדחק, בתנאים מסוימים.

שכשוך הידיים במים - האם נחשב כנטילה?

- ישנם שני תנאים בסיסיים לנטילת ידיים: כלי וכח גברא'. ולכן, טבילת הידיים או שכשוך במים שבכלי אינם נחשבים לנטילה. אולם, לדעת בעל הלכות גדולות שכשוך הידיים בכלי נחשב לנטילה. ואם חיברו את הכלי לקרקע - נחלקו הפוסקים אם אף לדעתו השכשוך בו נחשב כנטילה. ואם יצרו כלי בדבר המחובר לקרקע - נדון הכלי כקרקע, ולכל הדעות אין השכשוך בו נחשב כנטילה.
- מיכל מים שבתחתיתו קבוע ברז - יש אומרים שאין ליטול ידיים ישירות מן הברז; ולדעת פוסקים רבים ניתן ליטול מן הברז, אך יש להקפיד ליטול רק בקילוח הראשון היוצא מן הברז עם פתיחתו.